

En Maganda a Bareta ayun kánni MARCOS

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Maganda a Bareta a ayun kánni Marcos ay nagsapul ten pahayag a, “Iyád en Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo en Anak nen Diyos.” Paniwalaan nen kakpalan a iyád a libru en kadipalanguwan a nesulat tungkul ten biyag ni Jesu-Cristo, sakay iyád en pinakaaperet peru putat bi ti biyag a kasaysayan. En pirmi a págpaliwanag ten upos hidi a Aramaico sakay ten kaugaliyan ni Judio ay mángpakapospos a iyád a libru ay insulat para ten Hentil hidi oni ten Cristiano a bakán a Judio.

Ti Jesus ay impeta ti iyád a libru a bilang essa a tolay a tehud a kakaiba a kapangyariyan. Ketan iyád ten págtoldu na, kapangyariyan kontra ten dimonyo hidi sakay págpatawad ti kasalanan. Impahayag na bi a siya en Anak nen Tolay a ummangay háddi para máng-alay ten biyag na para ten kaligtasan nen makasalanan hidi.

Ten págsaysay ni Marcos ay mas inátddenan na ti diin en ginamet hidi ni Jesus nan ten intoldu na. Káttapos nen sabadit a bahagi tungkul kánni Juan a Mágbinyag sakay tungkul ten págbinyag sakay págtoksu kánni Jesus, ay insaysay a pagdaka ni Marcos en págtoldu sakay págpapiyya a ginamet ni Jesus. Mentras a magalay, ay lalu a luminaw en pákktatengi nen tagasunud hidi ni Jesus dikona. Peru ten kabaliktadan na ay lalu bi a tumindi en iyamut nen kadima di hidi dikona. Ten katapusan hidi a kapitulu ay insaysay ni Marcos en pangyayari hidi ten katapusan hidi a aldew ni Jesus ti lutaiday, en pághirap na, en kákkatay na sakay kákkabiyag na a ruway.

Awan malinaw a nabanggit ni deya i nángsulatid ti iyád a libru peru maari a tama en namulatan a pánniwala a ti Juan Marcos i nángsulatid ti iyád. (Gamet 12:12; 15:37). Nakagi a insulat na iyád ti Roma bagu a binumagsak en Jerusalem ten A.D. 70. Ten iba a mas mágkatanda a kasulatan, iyád a libru ay nagtapos ten kapitulu 18 bersikulu 8. Ten iba a kasulatan ay tehud a aperet a págtapos, ten iba bi ay atakdug a págtapos. Gapu ti iyád, en atakdug (9-20) sakay en aperet a págtapos (9-10) ay parehu a kaguman ti iyád a libru peru ked ten disalad nen kona háddi a tanda () tánni ipakapospos a tehud a katanungan ti iyád a bahagi.

Lasán nen Libru

En sapul nen Maganda a Baretá 1:1-13

En págserbi ni Jesus ti Galilea 1:14-9:50

Sapul ti Galilea hanggan ti Jerusalem 10:1-52

En katapusan hidi a aldew nen pághirap sakay kákkatay ni Jesus 11:1-15:47

En kákkabiyag a ruway ni Jesus 16:1-8

En káppeta ni Jesus ten kákkabiyag na a ruway sakay en kássoli na dilanget 16:9-20

En Pángngaral ni Juan a Mágbinyag

(Mt. 3:1-12; Lu. 3:1-18; Jn. 1:19-28)

¹ Iddi en Maganda a Baretá tungkul kánni Jesu-Cristo a Anak nen Diyos. ² Nagsapul iyád dikona matupad en insulat ni propeta Isaias a,

“Tehudák a paangayán a mágdipalongu dikomu.

Siya i mánghandaid ten paglakadan mu.’

³ Siya en magpákraw ten kaparangan ti kona háddi,

‘Maghanda kamon ten káddemát nen Panginoon, husayán moy dán en paglakadan na!’ ”

⁴ Nadid, dummemát ngani ti Juan ten kaparangan, a nagbinyag sakay nangaral. Kinagi na ten tolay hidi, “Adággan moy dán sakay pagsisiyan en kasalanan moy hidi, sakay magpabinyag kam tánni patawadán kam nen Diyos.” ⁵ Ngari-ngari a atanan nen tolay hidi a taga-prubinsiya a Judea sakay siyudad a Jerusalem ay um-mangay kánni Juan ten dinom ti Jordan a mágsanig ten pángngaral na. Intapat di en kasalanan di hidi sakay bininyagan na hidi.

⁶ En badu ni Juan ay gamet ti dutdut ni kamelyo sakay en sinturon na ay koblet ni hayup. Raksa a dudun en kákkánan na sakay pulut ni pitukan. ⁷ Ipáppangaral na ten tolay hidi a, “Tehud a dumemát a mas makapangyariyan nan sikán, maski mangokbis ten igut nen sandalyas na ay awanák karapatdapat. ⁸ Bininyagan takam ti dinom peru siya en mangbinyag dikomoy ti Banal a Ispiritu.”

Bininyagan ni Juan ti Jesus

(Mt. 3:13-4:11; Lu. 3:2-22, 4:1-13)

⁹ Awan nagnalay ti panahunid a iyud ay dummemát ti Jesus. Gubwat siya ti Nazaret a sakup ni Galilea. Sakay bininyagan ni Juan ten dinom ti Jordan. ¹⁰ Káawas ni Jesus ten dinom ay netan na a bummukas dilanget sakay dummiábbi dikona en Ispiritu a kumán a kalapati. ¹¹ Tulos a tehud a nagupos dilanget a kinagi na, “Siko en mahal ku a Anak sakay kasayaan ku a tarud.”

¹² Káttapos ay pagdaka a inggiyya nen Ispiritu ti Jesus ten kaparangan. ¹³ Áppat a pulu a aldew siya a nágyan haud sakay tináttoksu siya ni Satanas. Tehud a mágkat-apang a hayup haud peru pinagserbiyan siya nen anghel hidi.

Dinulaw ni Jesus en Áppat a Mángngikan

(Mt. 4:12-22; Lu. 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Dikona a nepiresu dán ti Juan ay ummangay ti Jesus ten prubinsiya a Galilea. Impangaral na haud en Maganda a Baretá a gubwat ten Diyos. ¹⁵ Kinagi na, “Dummemát dán en odas. Adeni dán a maghari en Diyos. Kaya magsisi kamon sakay adággan moy dán en kasalanan moy hidi sakay maniwala kam ten Maganda a Baretá!”

¹⁶ Dikona a naglakad ti Jesus ten gilid nen Minalnu ti Galilea ay netan na en matkaka a mángngikan, de Simon ay ti Andres a mamanti. ¹⁷ Kinagi ni Jesus dikodi, “Mákkuyug kam dikoku ta gamitán takam a mángngikan ti tolay.” ¹⁸ Pákkasanig di ten kinagi ni Jesus ay pagdaka di a inwarak en panti di sakay nákkuyug hidi dikona.

¹⁹ Naglakad pa ti Jesus, awan palla siya nakaadeyu ay netan na bi en matkaka a de Santiago ay ti Juan a anak ni Zebedeo. Ked hidi ten abeng di a magayuma ten panti di. ²⁰ Kaya ten pákketa na dikodi ay dinulawan na hidi sakay nákkuyug hidi dikona. Linakadan di en ama di a ti Zebedeo ten abeng kaguman na en tarabahador di hidi.

*En Lállaki a Sináddáp ni Madukás a Ispiritu
(Lu. 4:31-37)*

²¹ Nadid ay ummangay ti Jesus sakay en disepulus na hidi ti Capernaum. Ten Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay summáddáp ti Jesus ten sinagoga sakay nagtoldu siya ten tolay hidi. ²² Nagtaka en tolay hidi gapu makapangyariyan en págtoldu na, awan kona ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan.

²³ Tehud a essa a lállaki a sináddáp ni madukás a ispiritu, bigla siya a summáddáp ten sinagoga. Káttapos ay pummákraw siya, ²⁴ “Jesus a taga-Nazaret, ánya i gustu muwid a mangyari dikomi? Bunuwán mu kami beman? Tukoy taka! Siko en Banal a gubwat ten Diyos.”

²⁵ Peru sinaway ni Jesus en madukás a ispiritu, kinagi na, “Tumahimik ka! Lumuwas ka ti lállakiyen!”

²⁶ Pinagpirágpirág nen madukás a ispiritu en lállaki sakay magpákray a lummakad dikona. ²⁷ Nagtaka en atanan a tolay kánni Jesus sakay namágguronan di, “Ánya iyád? Bigu a toldu? Makapangyariyan siya a tarud, maski en madukás a ispiritu ay sumunud ten utus na.” ²⁸ Kaya gapu ti iyud ay pagdaka a nabareta ten atanan a lugar ten prubinsiya a Galilea en tungkul kánni Jesus.

Pinagpiyya ni Jesus en Tolay hidi

(Mt. 8:14-17; Lu. 4:38-41)

²⁹ Nadid, kálluwas de Jesus ten sinagoga ay nagtulos hidi ten bilay nen matkaka a Simon ay ti Andres, kaguman na de Santiago ay ti Juan. ³⁰ Dinemáttan di en katugngan ni Simon a mágkatdug a tehud a saket. Pagdaka a tehud a nángkagi kánni Jesus a maladu siya. ³¹ Kaya inadeniyan ni Jesus en bábbi, tinawidan na en lima na sakay inyekat na. Pagdaka siya a nawasan sakay tulos na dán a sinerbiyan de Jesus.

³² Dikona sumarám en aldew ten gibi dán, ay inyangay di kánni Jesus en atanan nen tehud hidi a saket sakay en sináddáp hidi ni dimonyo. ³³ Ngari-ngari a atanan nen tolay ti banuwanid a iyud ay napsan hidi ten atubengán nen bilay. ³⁴ Pinagpiyya na en makpal hidi a tehud a saket ten ányaman a bábbatiyán di, sakay pinalakad na bi en dimonyo hidi ten tolay hidi. Awan pinabayan ni Jesus a magupos en dimonyo hidi, gapu tukoy di ni deya siya.

Nangaral ti Jesus ti Galilea

(Lu. 4:42-44)

³⁵ Kaldiwan palla ay ummikát dán ti Jesus sakay um-mangay ten tahimik a lugar a nagdasal. ³⁶ Káikat de Simon ay inaryok di ti Jesus ni hádyá inangayan naid. ³⁷ Pákketa

di kánni Jesus ay kinagi di, “Aryokán ka nen katolayan.”
³⁸ Peru kinagi ni Jesus dikodi, “Kailangan a angay kitam ti agumen hidi a banuwan tánni makapagtolduwák bi haud. Iyád en dahilan ni bakin ummangayák háddi.”

³⁹ Kaya linebut na en prubinsiya a Galilea a nangaral ten sinagoga hidi, sakay nagpalayas siya ti dimonyo ten tolay hidi.

Pinagpiyya ni Jesus en Kinetong

(Mt. 8:1-4; Lu. 5:12-16)

⁴⁰ Tehud a tolay a ummadeni kánni Jesus a kinetong, lummuhud siya sakay nákkekagbi a kinagi na, “Ni gustuwán mu ay mapagpiyyaák mu.”

⁴¹ Kinagbiyan siya ni Jesus, tinawidan na sakay kinagi na, “Gustu ku! Nadid ay nagpiyya ka dán.” ⁴² Ti odas biyid a iyud ay pagdaka a nagpiyya en ketong na, sakay nagin malinis siya. ⁴³ Pinalakad siya ni Jesus a pagdaka peru mahigpit na a imbilin dikona a, ⁴⁴ “Dyan mu ikagi maski kándeya en págpapiyya ku dikomu. Nan magtulos ka ten padi sakay paileng ka dikona, káttapos ay magalay ka ten Diyos a kona ten inyutus ni Moises. En pággalay mu i mangpatunayid ten tolay hidi a nagpiyya ka dán.”

⁴⁵ Peru ten kállakad nen lállaki ay imbábbareta na ten atanan a tolay en págpapiyya na, kaya awan dán hayagan en kássáddáp ni Jesus ten banuwan. Nanatili dálla siya ten adeyu a lugar ten luwas nen banuwan peru maski adeyu en páppágyanan na ay makpal padi a tolay en ummangay dikona a gubwat ti iba-iba a lugar.

2

Pinagpiyya ni Jesus en Lupug

(Mt. 9:1-8; Lu. 5:17-26)

¹ Kállipas nen sangan a aldew ay nagsoli ti Jesus ti Capernaum. Kummalat en bareta a ked dán siya ten bilay.

² Kaya tunay ti kakpal a tolay en ummangay a ngari-ngari a awan dán hidi ti págyanan maski ten atubengán nen bilay. Dikona pasiyaan a mangaral ti Jesus dikodi ten Maganda a Baretá ay ³ tehud a dummemát a áppat a lállaki, tehud hidi a usung a lupug. ⁴ Gapu ten kakpal nen tolay ay awan hidi makaadeni kánni Jesus. Ginamet diyid ay inyonek di en tehud a saket ten atáp nen bilay sakay lináttab di en atáp ten tapat na. Káttapos ay intonton di en ayud a págkatdugan nen lupug.* ⁵ Dikona a netan ni Jesus en dikál di a pánnampalataya ay kinagi na ten lupug, “Anak ku, napatawad dán en kasalanan mu hidi.”

⁶ Nadid, tehud a sangan a tagapagtoldu nen Kautusan a mággetnud sakay magisip hidi ti kona háddi, ⁷ “Bakin kona haán a magupos i tolayen? Essa iyád a páglapastangan ten Diyos! Awan beman en Diyos la i makapagpatawaddid ti kasalanan?” ⁸ Natukuyan ni Jesus en ked ten isip di, kaya pagdaka na a kinagi dikodi, “Bakin magisip kam ti kona haán? ⁹ Ánya beman i mas alistuwid a kagiyán ti lupugidi, ‘Pinatawad taka dán ten kasalanan mu hidi,’ oni, ‘Tumaknág ka, betbitán mu i págkatdugan muwen sakay maglakad ka?’ ¹⁰ Nadid ipeta ku dikomoy a en Anak nen Tolay ay tehud a kapangyariyan ti munduwiday a magpatawad ti kasalanan.” Kaya kinagi na ten lupug, ¹¹ “Umikat ka, betbitán mu i págkatdugan muwen sakay umuli ka dán.” ¹² Tummaknág en lupug, binetbet na en págkatdugan na sakay lummakad a áelingán nen kato-layan. Nagtaka hidi a atanan ten netan di sakay nagpuri hidi ten Diyos. Kinagi di, “Nadid kami palla a naketa ti kona haán!”

* 2:4 Ti Palestina, karaniwan a en bilay ay patag ti atáp. Tehud a agdenan ten luwas a pasangkay ten patag a atáp.

Dinulaw ni Jesus ti Levi
(Mt. 9:9-13; Lu. 5:27-32)

¹³ Nadid, ummangay dámman ti Jesus ten gilid nen Minalnu ti Galilea. Makpal a tolay a ummadeni kánni Jesus kaya tinolduwan na hidi. ¹⁴ Káttapos ay nagtulos siya a naglakad sakay netan na ti Levi a anak ni Alfeo a mággetnud ten págsingeran na ti buwes. Kinagi ni Jesus dikona, “Umunud ka dikoku.” Pákkasanig ni Levi ten kinagi ni Jesus ay pagdaka siya a tummaknág sakay nákkuyug dikona.

¹⁵ Káttapos ay ummangay ti Jesus ten bilay ni Levi sakay kumman siya haud. Makpal a mágsinger ti buwes sakay makasalanan en ummunud kánni Jesus sakay náksabay hidi a kumman kaguman en disepulus hidi. ¹⁶ Netan iyád nen sangan a tagapagtoldu nen Kautusan a kabilang ten Pariseo hidi, a kumman ti Jesus a kaguman nen mágpabuwes hidi sakay nen makasalanan hidi a tolay. Kaya tinanung di en disepulus hidi ni Jesus, “Bakin máksabay siya a kuman ten mágpabuwes hidi sakay ten makasalanan hidi?”

¹⁷ Dikona nasanig iyud ni Jesus ay tummábbig siya ti patalinhaga, “Awan beman en tehud la hidi a saket i gamutánnid nen mággamot? Kona labi hud, kayaák a ummangay háddi ay tánni dulawán ku en makasalanan hidi a magsisi, bakán a en awan hidi ti kasalanan.”

En Tanung Tungkul ten Págkulásyon
(Mt. 9:14-17; Lu. 5:33-39)

¹⁸ Tenhud, en disepulus hidi ni Juan sakay en Pariseo hidi ay nagkulásyon. Nadid, tehud a ummadeni kánni Jesus a nagtanung, “Bakin awan magkulásyon i disepulus muwen hidi, samantala en disepulus hidi nen Pariseo hidi sakay en disepulus hidi ni Juan a Mágbinyag ay magkulásyon?” ¹⁹ Tummábbig ti Jesus, “Maari beman

a magkulasyon en katolayan ni kakaguman di palla en lállaki a ikasal? Awan! Mentras a kaguman di palla en lállaki a ikasal ay awan di iyud gamitán. ²⁰ Peru ni dumemát en panahun a awan di dán siya kaguman ay magkulasyon dán hidi.”

²¹ Intulos ni Jesus en pággupos na, “Awan ti magáppol ti bigu a risatu ten dati a badu. Ni iyáppol en bigu ten dati ay kumárrán en risatu sakay lalu a magkahud ti dikál a pisad en badu.” ²² Sakay kinagi na pa, “Kona labi iyán ten bigu a alak. Awan ti magasák ti bigu a alak ten dati a pággasákkkan ti alak a gamet ti koblet ni hayup. Ni magasák ti bigu a alak ten dati a pággasákkkan ay pumáttak iyud sakay tulos a mágkebut en alak, parehu a masayang en alak sakay en pággasákkkan. Kailanganid ten bigu a alak ay bigu bi a pággasákkkan.”

*En Tanung Tungkul ten Aldew nen Káimang
(Mt. 1-8; Lu. 6:1-5)*

²³ Ten essa a Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay dummaman de Jesus ten katriguwan. Dikona pasiyaan hidi a maglakad ay nagkádtor en disepulus na hidi ti ohay a págkássalan di. ²⁴ Kinagi nen Pariseo hidi kánni Jesus, “Ílingán mu i ginamet ni disepulus muwen hidi, naggamet hidi ti bawal ten Aldew nen Káimang!” ²⁵⁻²⁶ Tinanung hidi ni Jesus, “Awan beman nabasa moy dán en ginamet ni David dikona ti Abiatar en kapunuwan nen padi hidi? Magaláp tenhud de David ay ten kaguman na hidi. Kaya summáddáp siya ten bilay nen Diyos sakay inalap na en alay a tinapay para ten Diyos sakay kinan di. Bawal iyud ten kautusan gapu padi la en maari a mangkan haud. Peru kinan iyud ni David sakay inátddenan na pa en kaguman na hidi.”

²⁷ Kinagi pa ni Jesus, “En Aldew nen Káimang ay intakda para ten kapiyyaan nen tolay; bakán a linalang en tolay

para ten Aldew nen Káimang. ²⁸ Kaya maski en Aldew nen Káimang ay ked ten kapangyariyan nen Anak nen Tolay.”

3

En Lállaki a Awan Makaarikad en Essa na a Lima
(Mt. 12:9-14; Lu. 6:6-11)

¹ Ummangay a ruway ti Jesus ten sinagoga, nedemáttan na haud en lállaki a awan makaarikad en essa na a lima. ² Binantayan nen tol原因 hidi ni gamután ni Jesus en lállaki ten Aldew nen Káimang tánni magkahud hidi ti ibidensiya a awan siya mangilin. ³ Kinagi ni Jesus ten lállaki, “Karon hád!” ⁴ Sakay tinanung na en tol原因 hidi, “Ánya beman i bawalid ten Kautusan, maggamet ti maganda oni maggamet ti madukás? En mángligtas ti tol原因 oni pabayan mu a matay?”

Peru awan hidi ti kákkagi. ⁵ Ummileng ti Jesus ten tol原因 hidi ten palebut na. Iyamut sakay kagbi en mabati na gapu ten káttug nen ulu di. Káttapos ay kinagi na ten lállaki, “Iyolnat mu i lima muwen.” Dikona iyolnat nen lállaki en lima na ay pagdaka a nagpiyya. ⁶ Lummakad en Pariseo hidi sakay kinauron di a pagdaka en tol原因 hidi ni Hari a Herodes ni konya di a mapabunu ti Jesus.

En Tunay ti Kakpal a Tol原因 ten Gilid nen Minalnu

⁷ Lummakad ti Jesus a kaguman na en disepulus na hidi, ummangay hidi ten gilid nen minalnu. Ummunud dikona en tunay a kakpal a tol原因 a gubwat ti Galilea, ti Judea, ⁸ ti Jerusalem, ti Idumea, ten dibelyu ni Jordan, ten siyudad a Tiro, sakay Sidon. Ummunud hidi gapu nabareta di en ginággamet ni Jesus. ⁹⁻¹⁰ Makpal siya a pinagpiyya a tehud a saket, sakay pummilit pa en agum a tehud a saket a kumabit dikona. Kaya nángpehanda ti Jesus ti abeng ten disepulus na hidi sakay summakay siya tánni awan di siya masáldit. ¹¹ Balang essa ten sináddáp hidi

nen madukás a ispiritu a naketa kánni Jesus ay lummuhud ten atubengán na sakay ipákraw di a, “Siko en Anak nen Diyos!” ¹² Mahigpit a inyutus ni Jesus ten mágkadukás hidi a ispiritu a dyan di kákkagiyán ni deya siya.

*Nagpili ti Jesus ti Apostol a Sapulu ay ti Duwwa
(Mt. 10:1-4c; Lu. 6:12-16)*

¹³ Káttapos ay ummangay ti Jesus ten bukid, kaguman na en pinili na hidi sakay ummunud dikona. ¹⁴ Nangpili siya dikodi ti sapulu ay ti duwwa a nginaranan na a apostol. Pinili na hidi tánni magin kákkagumanán na sakay utusan na hidi a angay mangaral. ¹⁵ Inátdenan na hidi ti kapangyariyan a magpalakad ten dimonyo hidi. ¹⁶ En pinili na a sapulu ay ti duwwa a apostol ay ti Simon a nginaranan na a Pedro, ¹⁷ de Santiago ay ti Juan a anak ni Zebedeo, nginaranan na hidi a Boarnerges, gustu naid a kagiyán ay, “Anak hidi ni káddur;” ¹⁸ sakay ti Andres, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas, Santiago a anak ni Alfeo, Tadeo, Simon a makabanuwan, ¹⁹ sakay ti Judas Iscariote a nángtokyon dikona.

*Ti Jesus sakay ti Beelzebul
(Mt. 12:22-32; Lu. 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Dikona a ummuli ti Jesus ay tunay dámman a kácpal en tolay a ummangay haud kaya awan na dán mapospos a kuman, kona bi ten disepulus na hidi. ²¹ Dikona nabareta iyud nen ina na sakay nen kákkapatkaka na hidi ay ummangay hidi haud. Angen di ti Jesus gapu kagi nen tolay hidi a nagareng kanon siya.

²² Kinagi nen sangan a tagapagtoldu nen Kautusan a gubwat ti Jerusalem a kaya kan a makapagpalakad ti Jesus ti dimonyo ay inátdenan siya ni Beelzebul ti kapangyariyan. Ti Beelzebul en pinunu nen dimonyo hidi.

²³ Gapu ten kinagi di ay dinulaw hidi ni Jesus sakay nagupos siya ti patalinhaga, “Konya a palakadán ni Satanas en sadili na?” ²⁴ Ni mamágdadema en mamanuwan ten essa a kahariyan ay awan magmalay a mawasak i kahariyanid a iyud. ²⁵ Maski ten essa a pamilya, ni mamágdadema hidi ay awan bi hidi magmalay. ²⁶ Kona labi hud ni kalabanán ni Satanas en sadili na sakay mamágdadema en nasakupan na hidi ay awan hidi magmalay, dumemát en katapusan na.

²⁷ “Peru awan ti makapangsáddáp sakay magtakaw ten bilay nen mabegsák a tolay mentras a awan pa siya mapungu. Ni napungu dán siya ay maari dán a pagtakawan en bilay na.

²⁸ Tandaan moy, mapatawad nen Diyos en tolay ten atanan a kasalanan na, pati en kinákkagi na a madukás ten Diyos. ²⁹ Peru en magupos ti madukás ten Banal a Ispiritu ay awan dán mapatawad maski nikan. Gapu nanggamet siya ti awan ti katapusan a kasalanan. ³⁰ Kinagi iyud ni Jesus dikodi gapu bábbintangán di siya a sináddáp ni madukás a ispiritu.

*En Ina ni Jesus sakay en Kákkapatkaka na
(Mt. 12:46-50; Lu. 8:19-21)*

³¹ Dummemát en ina ni Jesus sakay en kákkapatkaka na hidi. Naguray hidi ten luwas nen bilay sakay pinadulaw di siya. ³² Makpal en tolay a mággetnud ten palebut ni Jesus dikona kinagi di, “Ked ti luwason en ina mu sakay en kákkapatkaka mu hidi urayán di ka.” ³³ Peru kinagi ni Jesus, “Deya beman i ina kuwid sakay i kákkapatkaka kuwid?” ³⁴ Inileng na en mággetnud hidi ten palebut na sakay kinagi na, “Hidi iddi i ina kuwid sakay kákkapatkaka kuwid! ³⁵ Gapu ni deya en sumássonud ten utus nen Diyos ay siya i kapatkaka kuwid sakay ina kuwid.”

4

*En Talinhaga Tungkul ten Mágsabug**(Mt. 13:1-9; Lu. 8:4-8)*

¹ Nadid, ummangay a ruway ti Jesus ten gilid nen Minalnu ti Galilea. Pinalebutan siya nen tunay ti kakpal a tolay kaya summakay siya ten abeng a ked ten dinom. Ummetnud siya ten abeng sakay en tolay hidi ay ked ten gilid nen minalnu. ² Tinolduwan na hidi ti makpal a bagay ten pamamag-itan nen talinhaga hidi. Kona háddi en kinagi na, ³ “Mágsanig kam! Tehud a essa a lállaki a mággaradu a angay magsabug. ⁴ Dikona magsabug dán siya ay tehud a sangan a bine a naragrag ten dilan. Dummemát en ibun hidi sakay tinoktok di en bine a naragrag. ⁵ Tehud bi a naragrag a bine ten kabatuwan sakay pagdaka a nagtubu gapu malapes en luta. ⁶ Peru dikona nagsinag ti hustu ay nalanás sakay nagmadi hidi iyud a bine, gapu ápperet la en gamot di. ⁷ Tehud bi a bine a naragrag ten kasaetan, peru dikona immoya en kasaetan ay nailongan en bine, kaya awan nagbunga. ⁸ Sakay tehud bi a bine a naragrag ten maganda a luta kaya tummubu hidi iyud, ummoya sakay nagbunga ti makpal. Nagohay hidi ti tággitállu a pulu a butil sakay tehud a tággi-ánnam a pulu, sakay tehud a tággidatos a butil balang essa.” ⁹ Kinagi pa ni Jesus a, “Mágsanig en tehud págsanig.”

*En Layunin nen Talinhaga**(Mt. 13:10-17; Lu. 8:9-10)*

¹⁰ Dikona mággessa-essa dálla ti Jesus ay ummadeni dikona en sapulu ay ti duwwa a disepulus na kaguman en agum hidi a nakasanig ten talinhaga. Impákpágguron di a ni maari ay ipaliwanag na en kahulugan nen talinhaga. ¹¹ Kinagi ni Jesus, “Inyatád dán dikomoy en karapatan a maintendiyan moy en lihim nen pághari nen Diyos. Peru

ten agum, atanan a bagay ay itoldu dikodi ten pamamag-itan ni talinhaga. ¹² Tánni,
 ‘Umáeleng man hidi ay awan hidi maketa,
 sakay mágsanig man hidi ay awan hidi makaintendi.
 Ni konahud, ay sinoli di nakuwan en Diyos
 sakay nakatanggap nakuwan hidi ti kapatawadan.’ ”

*En Paliwanag nen Talinhaga Tungkul ten Mágsabug
 (Mt. 13:18-23; Lu. 8:11-15)*

¹³ Káttapos ay tinanung hidi ni Jesus, “Awan moy beman maintendiyan en talinhaga? Konya moy a maintendiyan en agum hidi a talinhaga? ¹⁴ Kona háddi i kahulugan naid; en bine a isássabug ay en upos nen Diyos. ¹⁵ En bine hidi a nágkeragrag ten dilan ay kumán a en tolay hidi a nakasanig ten upos nen Diyos. Pákkasanig di ay dummemát ti Satanas, inibutan na ten isip nen tolay en upos nen Diyos. ¹⁶ En bine hidi a nágkeragrag ten kabatuwan ay kumán a en tolay hidi a pákkasanig di ten upos nen Diyos ay pagdaka di a tinanggap a masaya. ¹⁷ Peru awan gummamot en upos nen Diyos ten pusu di, kaya awan hidi nakapanatili. Dikona demáttan hidi ni kahirapan oni págdusta gapu ten upos nen Diyos, ay pagdaka hidi a ummatras. ¹⁸ En bine hidi a nágkeragrag ten kasaetan ay kona ten tolay hidi a nágsanig ten upos nen Diyos. ¹⁹ Peru gapu ten pággaisip di ten kákkabiyag di ti munduwiday sakay ni konya hidi a yumaman, sakay ten kákkasor di ten sari-sari a bagay ay awan neasák ten pusu di en upos nen Diyos kaya awan nagbunga. ²⁰ En bine hidi a nágkeragrag ten maganda a luta ay kona ten tolay hidi a nágsanig ten upos nen Diyos sakay tinanggap di kaya nagbunga hidi. Tehud a nagbunga ti tággitállu a pulu, tehud a tággi-ánnam a pulu sakay tehud a tággidatos.”

*En Adal Tungkul ten Simbuwan**(Lu. 8:16-18)*

²¹ Nagtulos ti Jesus ten pággupos na. Kinagi na, “Taban beman en simbuwan sakay taklábban ten págtakalan, oni idátton moy ten sarok nen katri? Awan beman, dapatid ay itupu en simbuwan ten tama a págtupuwan? ²² Awan ti netagu a awan meluwas, sakay awan ti sekretu a awan mehayag. ²³ Mágsanig en tehud a págsanig”

²⁴ Kinagi pa ni Jesus, “Intendiyán moy ti mapiyya en masanig moy. En sukat a gamitán moy ten agum ay siya labi en sukat a gamitán dikomoy, sakay higit pa haud. ²⁵ Gapu en tehud ay átdenan pa, peru en awan, maski en sabadit a ked dikona ay alapán pa.”

En Talinhaga nen Tummubu a Bine

²⁶ Kinagi pa ni Jesus, “En pághari nen Diyos ay kona ten essa a nagsabug ti bine ten uma na. ²⁷ Mátdug siya ti gibi sakay umikat ti aldew. En bine a insabug na ay magtubu la iyud sakay dumikál a awan na tukoy ni konya en káttubu na. ²⁸ En luta i mangpatubuwid sakay mangpadikál ten mula, purumeruwid ay magbuyas pa sakay káttapos ay sumilag dán. ²⁹ Ni nalutu dán en bunga na ay pagdaka na a pagapas gapu panahun dán.”

*En Talinhaga Tungkul ten Bukál nen Mustasa**(Mt. 13:31-32, 34; Lu. 13:18-19)*

³⁰ Sakay kinagi na, “Ánya maari tamid a pángparehuwan ten pághari nen Diyos? Ánya maari tamid a gamitán a talinhaga? ³¹ Kona iyád ten bukál nen mustasa a kabaditan ten atanan a bukál. ³² Peru ni memula dán ay magin kalangkawan ten atanan a mula sakay magpinget pa ti mayambung, kaya maari a páglobunan nen ibun hidi.”

En Pággamit ni Jesus ti Talinhaga

³³ Impangaral ni Jesus ten tolay hidi en Upos nen Diyos ten pamamag-itan ni talinhaga ayun ten abut nen isip di. ³⁴ Awan siya nangaral dikodi ti bakán a patalinhaga. Peru ni hidi-hidi la ay ten disepulus na hidi ay ipaliwanag na dikodi en atanan a bagay.

Pinaimang ni Jesus en Parás

(Mt. 8:23-27; Lu. 8:22-25)

³⁵ Ten gibi ti aldewid a iyud ay kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Kadtamon umarabes dibelyu.” ³⁶ Linakadan di en tolay hidi sakay summakay hidi ten abeng a sássakayan ni Jesus. Tehud hidi a kasabay a agum pa a abeng. ³⁷ Nagabutan hidi ni mabegsák a bagyu ditaw. Dáddekál a tagmák en dummapát ten abeng kaya ngari-ngari a maputat dán ti dinom. ³⁸ Ti Jesus ay tidug a mágpunganan ten dipos nen abeng kaya linukag siya nen disepulus na hidi. Kinagi di, “Maistu, awan ka la mabalisa, umállád kitamon?” ³⁹ Ummikat ti Jesus sakay kinagi na ten parás, “Umimang ka!” Sakay kinagi na bi ten tagmák, “Tumahimik ka!” Pagdaka a ummimang en parás sakay lummantap. ⁴⁰ Káttapos ay tinanung hidi ni Jesus, “Bakin manteng kam? Hanggan beman nadid ay awan kam palla ti pánnampalataya?” ⁴¹ Tunay hidi ti ánteng kaya kinagi nen balang essa, “Deya wád iyád, pati ben parás sakay tagmák ay sumunud dikona?”

5

Pinagpiyya en Lállaki a Hinayup

(Mt. 8:28-34; Lu. 8:26-39)

¹ Dummemát de Jesus ten dibelyu nen minalnu, ten lugar nen Gergeseno hidi. ² Káawas ni Jesus ten abeng ay tinagbu siya nen essa a lállaki a hinayup. ³ Mágyan siya ten páglábbángngan sakay tunay siya ti begsák. Awan

di siya mapungu maski pa ni kadena i gamitánnid a pangpungu dikona. ⁴ Pensangan di dán siya a punguwán ti kadena, peru bágstot-bágsután na la. Kaya awan ti makabalud dikona. ⁵ Aldew ay ti gibi ay máglalakadán siya a mágpapákrawán ten kampusantu sakay ten buki-bukid, sakay táttalinguwan na en bággi na ti batu.

⁶ Adeyu palla siya ay netan-awan na dán ti Jesus kaya nággaginanán siya a ummadeni sakay lummuhud ten atubengán na. ⁷ Sakay impákraw na ti mabegsák, “Jesus, Anak nen kataasan a Diyos, bakin pakialamanák mu? Ipangaku mu ten ngaran nen Diyos a awanák mu pahirapan.” ⁸ (Kinagi na iyud gapu inyutus ni Jesus ten madukás a ispiritu a lumakad siya ten lállaki.) ⁹ Káttapos ay tina-nung siya ni Jesus, “Ánya i ngaran muwid?” Tummábbig siya, “Batalyon, gapu makpal kami.” ¹⁰ Nákpágguron siya kánni Jesus a dyan na hidi palakadán ti lugarid a iyud.

¹¹ Nadid, ten digdig nen bukid ay tehud a makpal a babuy a mamagsábbukan. ¹² Nákkekagbi kánni Jesus en mágkadukás a ispiritu a ni maari ay pasáddáppán na dálla hidi ten kababuyan. ¹³ Pinayagan hidi ni Jesus kaya lummuwas ten tolay en mágkadukás hidi a ispiritu sakay sinomdáp hidi ten kababuyan. Káttapos ay namaggi-nanan en manga duwanglibu a kababuyan ten pengpeng, nágkatápdud hidi ten dinom sakay nágkalimás. ¹⁴ Pákketa nen mággalaga hidi ten kababuyan ten nangyari ay ginuminan hidi sakay angen di imbaretá ten banuwan sakay ten kadatig hidi a banuwan en atanan nen netan di. Kaya ummangay haud en tolay hidi gapu gustu di a ketan en nangyari. ¹⁵ Dikona umadeni en tolay hidi kánni Jesus ay netan di en lállaki a dati a sináddáp ni kadimonyowan a mággetnud. Mahusay dán en isip na sakay nakabadu dán, kaya neántingan en tolay hidi. ¹⁶ Imbábbaretá nen naketa hidi ten tolay hidi a dummemát en nangyari ten lállaki a

sináddáp ni dimonyo sakay ten kababuyan. ¹⁷ Káttapos ay nákkekagbi en tolay hidi kánni Jesus a ni maari ay lumakad siya ten lugar di.

¹⁸ Dikona a sumakay dán ti Jesus ten abeng ay nákkekagbi dikona en lállaki a linakadan nen kadimonyowan, kinagi na, “Mákkuyugák pay dikomu!” ¹⁹ Peru awan pummayag ti Jesus nan kinagi na, “Umuli ka sakay ikagi mu ten kamag-anak mu hidi en atanan a ginamet nen Panginoon dikomu, ni konya na ka a kinagbiyan.” ²⁰ Kaya lummakad en lállaki sakay imbábbareta na ti buu a Decapolis en atanan nen ginamet ni Jesus dikona. Nagtaka en atanan nen nakasanig ten imbareta na.

En Anak ni Jairo sakay en Bábbi a Mágdadigiyán

(Mt. 9:18-26; Lu. 8:40-56)

²¹ Ummarabes a ruway ti Jesus, ked palla siya ten gilid nen minalnu ay dinarupodupan dámman siya nen tunay ti kakpal a tolay. ²² Ked bi haud en essa a lállaki a Jairo en ngaran na. Essa siya a tagapamahala ten sinagoga. Pákketa na kánni Jesus ay linumuhud siya ten atubengán na. ²³ Nákkekagbi siya, sakay kinagi na, “Magipepatay dán en anak ku a dalagita, ni maari ay mákkuyug ka pay dikoku. Itupu mu la i lima muwen dikona tánni magpiyya siya sakay mabiyag.” ²⁴ Nákkuyug ti Jesus dikona sakay ummunud en tunay ti kakpal a tolay a magdail-ilan, ngaringari a masáldit ti Jesus.

²⁵ Ked bi haud en essa a bábbi a sapulu ay ti duwwa dán a taon a mágdadigiyán. ²⁶ Naubus na dán atanan nen ari-ariyan na ten págpapagamot na sakay makpal dán a mággamot en nanggamot dikona peru awan la nagpiyya nan nahirapan la siya sakay ummondug pa en saket na. ²⁷ Nasanig na en tungkul kánni Jesus kaya nákpagdail-ilan siya a ummadeni ten adág ni Jesus sakay tinawidan

na en badu na, ²⁸ gapu kinagi na ten sadili na a maski ni matawidan na la en badu ni Jesus ay magpiyya dán siya. ²⁹ Ti odas biyid a iyud a natawidan na en badu ni Jesus ay pagdaka na a nabati a awan dán en págdigi na sakay nagpiyya dán siya.

³⁰ Nadid, pagdaka a nabati ni Jesus a tehud a lummuwas ten kapangyariyan na, kaya lummingat siya ten katolayan sakay nagtanung, “Deya en nangtawid ten badu ku?” ³¹ Tummábbig en disepulus na hidi, “Bakin itanung mu ni deya i nangtawidid ti badu muwen? Samantala a tunay ti kakpal i toluyen hidi a mamagdail-ilan?” ³² Peru náglalingat-lingatán la ti Jesus, aryokán na en nangtawid ten badu na. ³³ Gapu tukoy nen bábbi en nangyari ay ummadeni siya kánni Jesus a magpágpág ten ánteng na. Lummuhud siya ten atubengán ni Jesus sakay kinagi na en atanan nen ginamet na. ³⁴ Kinagi ni Jesus dikona, “Anak ku, pinagpiyya ka nen pánnampalataya mu. Umuli ka dán a mapayapa. Nagpiyya ka dán ten saket mu.”

³⁵ Pasiya palla a mákpágguron ti Jesus ten bábbi ay tehud a sangan a dummemát a gubwat ten bilay ni Jairo, kinagi di, “Natay dán en anak mu, dyan mu dán abalaán i Maistuwen.” ³⁶ Awan pinospos ni Jesus en kinagi di nan kinagi na kánni Jairo, “Dyan ka mawanan ti pagasa, basta maniwala ka la.” ³⁷ Awan ti iba a ingkuyug ti Jesus nan de Pedro la ay ten matkaka a Santiago ay ti Juan. ³⁸ Káddemát di ten bilay ni Jairo ay netan ni Jesus a makpal a tolai a mamagsangetan sakay marendi hidi. ³⁹ Kaya ten kássáddáp na ten bilay ay kinagi na dikodi, “Bakin marendi kam sakay mamagsangetan? Awan natay anaken, tidug la siya.” ⁴⁰ Peru pinagtawaan di la ti Jesus. Káttapos ay pinaluwas na en tolai hidi ten bilay puwera la ten dáddikál hidi nen anak sakay ten tállu a disepulus na. Sakay ummadeni hidi ten págyanan nen anak.

⁴¹ Tinawidan ni Jesus en lima nen anak sakay kinagi na, “Talitha koum,” gustu naid a kagiyán ay, “Anak, umikat ka!” ⁴² Pagdaka a ummikat en anak sakay naglakad. Sapulu ay ti duwwa a taon en idad na. Atanan nen naketa ten ginamet ni Jesus ay nagtaka. ⁴³ Mahigpit a imbilin ni Jesus dikodi a dyan di ikagi maski kándeya en netan di a nangyari. Sakay inyutus na a pakanán di dán en anak.

6

Awan Di Tinanggap ti Jesus ti Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lu. 4:16-30)

¹ Lummakad haud ti Jesus sakay ummuli ten banuwan na, nákkuyug en disepulus na hidi. ² Ten Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay nangaral siya ten sinagoga. Dikona nasanig nen makpal a tolay en pángngaral na ay nagtaka hidi sakay kinagi di, “Hádyá wád nangalapan naid ti karunungan naen? Hádyá ginubwatanid ni kapangyariyan naen a makagamet ti himala?” ³ Awan beman siya en karpinteru a anak ni Maria, sakay kákkapatkaka na de Santiago, Jose, Judas, sakay ti Simon, sakay ked bi háddi en kákkapatkaka na hidi a bábbi?” Gapu ti iyud ay nagduda hidi dikona sakay immemenos di siya. ⁴ Kaya kinagi ni Jesus, “Igalang maski hádyá en essa a propeta, puwera la ten kabanuwan na hidi, kapartidu, sakay kasabilay.” ⁵ Awan siya nakagamet ti himala haud nan en págtupu na la ten lima na ten sasangan a tehud a saket sakay pinagpiyya na hidi. ⁶ Nagtaka siya ni bakin awan hidi sumampalataya dikona.

Inutusan ni Jesus en Sapulu ay ti Duwwa a Apostol

(Mt. 10:5-15; Lu. 9:1-6)

Nadid, linebut ni Jesus en lugar hidi haud sakay nangaral ten tolay hidi. ⁷ Dinulaw na en sapulu ay ti duwwa a

apostol sakay inutusan na hidi a tágdaduwwa. Inátdenan na hidi ti kapangyariyan a mangdaig ten mágkadukás a ispiritu. ⁸ Imbilin na dikodi a, “Dyan kam magbalon ti maski ánya haán a makan oni pilak, maski ni hembeg, basta en sarukud moy la. ⁹ Magsandalyas kam la sakay dyan kamon magtawid ti paglewasan.”

¹⁰ Sakay kinagi na pa bi dikodi, “Ni deya en mangtanggap dikomoy ten bilay na ay haud kam a máktulos hanggan ni lumakad kam ti banuwanid a iyud. ¹¹ Peru ni awan di kam tanggapán oni sanigán ten essa a banuwan, ay lumakad kam haud sakay ipagpag moy en alikabuk ni babásset moyen, bilang babala dikodi. ¹² Kaya lummakad en sapulu ay ti duwwa a apostol. Impangaral di ten katolayan a kailangan a magsisi hidi sakay umadág hidi ten kasalanan di. ¹³ Pinalayas di en dimonyo hidi a summáddáp ten katolayan, sakay hinaplasan di ti langis en makpal a tehud a saket sakay pinagpiyya di hidi.

Binunu Di ti Juan a Mágbinyag

(Mt. 14:1-12; Lu. 9:7-9)

¹⁴ Nadid, nabareta ni Hari a Herodes en tungkul kánni Jesus gapu netanyag dán ti hustu. Tehud a magkagi a nabiyag kan a ruway ti Juan a Mágbinyag kaya makagamet ti Jesus ti himala. ¹⁵ Peru kagi nen agum ay ti Elias kan siya. Tehud bi a magkagi a essa kan siya a propeta a kona ten propeta hidi tenhud a panahun. ¹⁶ Dikona masanig iyud ni Hari a Herodes ay kinagi na, “Siya ay ti Juan a pinaputol ku ti ulu. Nabiyag siya a ruway!” ¹⁷ Kinagi iyud ni Herodes gapu siya en nangpadikáp sakay nángpepiresu kánni Juan gapu ten kagustuwan ni Herodias. Ginamet na iyud gapu kánni Herodias. (Ti Herodias ay kinabinga ni Herodes maski kabinga dán siya nen kapatkaka na a ti Felipe.) ¹⁸ Pirmi a kagiyán ni Juan kánni Herodes a

awan na dapat a kabingaán en kabinga nen kapatkaka na. ¹⁹ Kaya naiyamut ti Herodias kánni Juan, gustu na siya a pabunu peru awan siya ti magamet ²⁰ gapu tukoy na a manteng ti Herodes kánni Juan. Tukoy ni Herodes a matuwid sakay banal a tolay ti Juan kaya isurug na. Gugustu na a mágsanig ten itáttoldu hidi ni Juan maski makagulu iyud dikona.

²¹ Peru nagkahud labi ti pagkakataun ti Herodias a pabunu ti Juan dikona dummemát en aldew nen kákkeenak ni Herodes. Nagpahanda ti Herodes ti dikál a handaan sakay inakit na en atanan nen pinunu na hidi, en pinunu hidi nen sundalu hidi sakay en mágkayaman hidi ti Galilea. ²² Dikona nagsayaw en anak ni Herodias a dalaga, ay nasaya a tarud ti Herodes sakay en bisita na hidi kaya kinagi nen hari ten anak ni Herodias, “Agidán mu maski ánya gustu muwid ta iyatád ku dikomu!” ²³ Sakay impangaku na pa a maski kan en kalahati nen kahariyan na ay iyatád na ni sai Yud i agidán naid. ²⁴ Ummangay en dalaga ten ina na sakay tinanung na ni ánya i agidán naid. Kinagi ni Herodias a en ulu ni Juan a Mágbinyag i agidán naid. ²⁵ Pagdaka a nagsoli en dalaga kánni Hari a Herodes sakay kinagi na, “Gustu kuwid a iyatád mu dikoku nadid ay en ulu ni Juan a Mágbiyag a nedátton ti penggan.” ²⁶ Dikál en sisi ni Hari a Herodes peru awan siya makaadi gapu nagpangaku siya ten atubengán nen bisita na hidi. ²⁷ Pagdaka na a inyutus ten sundalu a iyangay dikona en ulu ni Juan. Summunud en sundalu sakay pinutol na en ulu ni Juan ten págpiresuwan. ²⁸ Indátton na en ulu ten penggan sakay inyatád na ten dalaga. Tulos bi a inyatád nen dalaga ten ina na. ²⁹ Dikona nabareta iyud nen disepulus hidi ni Juan a Mágbinyag ay inangay di en bangkay na, sakay tulos di a inlábbáng.

Pinakan ni Jesus en Limmang Libu a Tolay
(Mt. 14:13-21; Lu. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Nadid, nagsoli en apostol hidi kánni Jesus sakay imbaretá di en atanan nen ginamet di sakay intoldu di. ³¹ Peru tunay ti kakpal a tolay a mamagdemáttan sakay mamaglakadan, kaya maski kákkán di ay awan di dán mapospos. Kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Angay kitam ten tahimik a lugar tánni makaimang kam ti sabadit.” ³² Sakay nággabeng hidi a ummangay ten tahimik a lugar.

³³ Peru makpal a tolay en naketa ten kárrekat di, sakay natenggi di hidi sakay tukoy di ni hádyá a angay de Jesus. Kaya en tolay hidi a gubwat ti iba-iba a banuwan ay ummunud dikodi. Dinipalonguwan di pa de Jesus a dummemát ten lugar a angayan di. ³⁴ Dikona umawas ti Jesus ten abeng ay netan na en tunay ti kakpal a tolay. Kinagbiyan na hidi gapu kumán hidi a en tupa a awan ti mággalaga. Kaya tinolduwan na hidi ti makpal a bagay. ³⁵⁻³⁶ Dikona apon dán ay ummadeni kánni Jesus en disepulus na hidi sakay kinagi di, “Maistu, mággaaapon dán, paangayán mu dán tolayen hidi ti babaryuwen, pagaryokán mu dán hidi ti pangapon di gapu ked kitam ti adeyuwidi a lugar.” ³⁷ Peru kinagi ni Jesus a, “Sikam mangatáddid dikodi ti makan di.” Tummábbig en disepulus na hidi, “Konya pangpakan miyid dikodi? Ngaringari a sataon a suweldu i kailanganid para mapakan hidi a atanan.” ³⁸ Kinagi na dikodi, “Angen moy ilingán ni sakonya en balon moy a tinapay.”

Pákketa di ay kinagi di kánni Jesus, “Lilimma a tinapay sakay duduwwa a ikan.”

³⁹⁻⁴⁰ Káttapos ay pinaetnud ni Jesus en tolay hidi a nagrupu-grupu ten kalamonan. Balang grupu ay tehud a limma pulu sakay tehud a tággidatos. ⁴¹ Inalap ni Jesus

en limma a tinapay sakay en duwwa a ikan, tummangad siya dilanget sakay nagpasalamat ten Diyos. Káttapos ay tináppeng-táppeng na en tinapay sakay inyatád na ten disepulus na hidi sakay intagtag di ten katolayan. Kona bi hud en ginamet na ten ikan. ⁴² Nakakan hidi a atanan sakay nágkabássug hidi. ⁴³ Sakay dikona a puronán nen disepulus hidi en summubra a tinapay sakay ikan, ay naputat di pa en sapulu ay ti duwwa a lákba. ⁴⁴ Tehud a limmang libu a lállaki en kinuman ten tinapay.

Naglakad ti Jesus ten Dibabew nen Dinom

(Mt. 14:22-33; Jn. 6:15-21)

⁴⁵ Pagdaka a pinasakay ni Jesus en disepulus na hidi ten abeng, pinágdipalongu na hidi a umarabes tamu ti Bethsaida, mentras a pauliyán na en tolay hidi. ⁴⁶ Káttapos na a magpaalam dikodi ay ummangay siya ten bukid tánni magdasal.

⁴⁷ Dikona gibi dán ay ked dán ten ditaw en abeng, ti Jesus ay ked ten dinapan. ⁴⁸ Natan-aw na en disepulus na hidi a maghirap hidi a magbusay gapu patagbu en parás dikodi. Ten kaldiwan dán ay naglakad ti Jesus ten dibabew nen dinom a tamu dikodi. Laan na hidi lampasan, ⁴⁹ peru dikona netan di siya a maglakad ten dibabew nen dinom ay neántingan hidi kaya pummákraw hidi gapu akala diyid ay anitu siya. ⁵⁰ Tunay en ánteng di dikona ketan di siya, peru nagupos a pagdaka ti Jesus, kinagi na, “Dyan kam manteng, sikán iddi! Begsákkán moy isip moyen!” ⁵¹ Summakay ti Jesus ten abeng di sakay kinumupa en parás. Nagtaka hidi ti hustu, ⁵² gapu awan di palla maintendiyan en kahulugan nen nangyari ten tinapay, sakay awan palla maabut nen isip di.

Pinagpiyya ni Jesus en tehud hidi a Saket ti Genesaret

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Dikona makaarabes dán hidi ay pummundu hidi ten banuwan a Genesaret. ⁵⁴ Sakay dikona umawas hidi ay pagdaka siya a natenggi nen tolai hidi. ⁵⁵ Kaya nagalistu hidi a naglebut ten babaryu sakay inangay di en tehud hidi a saket. Maski ked hádyá en tehud hidi a saket ay usungán di la ten págkatdugan na sakay iyangay di hádyá man en pakabaretaan di a páppágyanan ni Jesus. ⁵⁶ Maski ni ked siya ti baryu, ten banuwan, oni ten uma, ay pagdaka di a iyadeni dikona en tehud hidi a saket sakay ipákkekagbi di a ni maari ay matawidan di en garayan nen badu na. Sakay en atanan nen makatawid ay magpiyya.

7

En Toldu nen Ninunu hidi
(Mt. 15:1-9)

¹ Nadid, ummadeni kánni Jesus en Pariseo hidi sakay en sangan a tagapagtoldu nen Kautusan a gubwat ti Jerusalem. ² Netan di en sangan ten disepulus na hidi a kumman a awan nagugas ti lima ayun ten kaugaliyan di. ³ Gapu en Pariseo hidi sakay atanan nen Judio hidi ay awan kuman ni awan hidi nakapagugas ten lima di, ayun ten minana di a kaugaliyan nen ninunu di hidi. ⁴ Awan di bi kanán en ányaman a gubwat ti palengki ni awan palla naugasan. Makpal pa hidi a sássunudán a toldu a minana di, kona ten pággugas ten tasa hidi, pitsel, kagamitan hidi a tangsu, sakay ten págkatdugan hidi.

⁵ Kaya tinanung nen Pariseo hidi sakay nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan ti Jesus, “Bakin awan sumás-sunud i disepulus muwen hidi ten intoldu nen ninunu tam hidi? Kuman hidi a awan palla nakapagugas ti lima ayun ten kaugaliyan.” ⁶ Tinábbig hidi ni Jesus, “Sikam a magkukunwari hidi! Tama ngani en hula ni propeta Isaias tungkul dikomoy, dikona insulat na a,

‘En pággalang dikoku ni banuwanid a iddi ay wari-wari la, gapu gumubwat la iyud ten ngusu bakán a ten pusu di.

⁷ Awan ti kuwenta en págsamba di,

gapu itáttoldu di a gubwat ten Diyos en utus di hidi.’

⁸ Mas pinahalagaan moy pa en utus nen tolay nan en utus nen Diyos.” ⁹ Kinagi pa ni Jesus, “Mággkallalaki kam! Para masunud moy la en dati moy a pánniwala, ay pinawanan moy ti halaga en utus nen Diyos! ¹⁰ Kona ten kautusan ni Moises a, ‘Igalang mu en ama mu ay ten ina mu. Sakay ni deyaman en magupos ti madukás ten ama na ay ten ina na ay dapat a bunuwán.’ ¹¹ Peru en itáttoldu moy ten tolay hidi ay, ‘Ni tehud kam a maari a itulung ten dáddikál moy hidi ay maari moy a kagiyán a iyud ay Corban.’ (En gustu na a kagiyán ay iyád ay nealay dán ten Diyos.) ¹² Kaya awan moy dán hidi patulungán ten dáddikál di. ¹³ Gapu ti iyud ay pinawanan moy dán ti halaga en upos nen Diyos. Makpal kam pa a itáttoldu a kona labi haád.”

En Mangpadingát ten Toley

(Mt. 15:10-20)

¹⁴ Ruway a pinaadeni ni Jesus en tolay hidi sakay kinagi na dikodi, “Mágsanig kam a atanan sakay intendiyán moy i kagiyán kuwiday! ¹⁵ Bakán a en pagkain a sumáddáp ten ngusu nen tolay i mangpadingáttid dikona nan en lumuwas ten ngusu na. ¹⁶ Mágsanig en tehud págsanig!”

¹⁷ Linakadan ni Jesus en tolay hidi sakay ummangay siya ten bilay. Dikona nakasáddáp dán siya ay tinanung siya nen disepulus na hidi tungkul ten talinhaga. ¹⁸ Kinagi ni Jesus dikodi, “Bakin pati beman sikam ay awan moy naintendiyan? Awan moy beman tukoy a bakán a en isubu nen tolay i mangpadingáttid dikona? ¹⁹ Gapu awan iyud umasák ten pusu na nan ten tiyan na la káttapos ay iluwas

na labi.” (Ti kinagiyid a iyád ni Jesus, ay impahayag na a maari a kanán atanan a pagkain.)

²⁰ Sakay kinagi na, “En lumuwas ten tolay i mangpadingáttid dikona ten pangileng nen Diyos. ²¹ Gapu gubwat ten disalad nen pusu nen tolay, en atanan nen mágkadukás a isip. Kona ten makiapid, magtakaw, mamunu, ²² mangalunya, magnasa ten bakán na a kao. Sakay mangloku ti tolay a kona ten págdaya, kahalayan, kássemi, págmetmet, págpalalu sakay kahangalan. ²³ Atananid a iyád a mágkadukás ay maggubwat ten pusu sakay hidi iyád i mangpadingáttid dikona.”

En Pánnampalataya nen Bábbi
(Mt. 15:21-28)

²⁴ Nadid, nagrektat ti Jesus sakay ummangay siya ten lugar a Tiro sakay ti Sidon. Tummulos siya ten essa a bilay sakay awan na gustu a matukuyan nen deyaman a ked siya haud, peru netan di labi siya. ²⁵ Tehud haud a essa a ina a tehud a anak a bábbi a sináddáp ni madukás a ispiritu. Pákkabareta na a dummemát ti Jesus ay pagdaka siya a ummangay dikona sakay lummuhud ten atubengán na. ²⁶ Iyud a bábbi ay Griego a taga-Sirofenicia. Nákkekagbi siya kánni Jesus a palakadán en dimonyo a summáddáp ten anak na. ²⁷ Peru kinagi ni Jesus a, “Kailangan a dipalonguwán ku pa en anak hidi a pakanán. Awan tama a alapán en kanán nen anak sakay ipakan ten asu.” ²⁸ Tummábbig en bábbi, “Tarud ngani Panginoon, peru kanán bi nen asu hidi a ked ten sarok nen lamesa en nágkeragrag nen anak hidi.” ²⁹ Kaya kinagi ni Jesus dikona, “Gapu ti kinagi muwen ay maari ka dán a umuli. Linakadan dán nen dimonyo en anak mu.” ³⁰ Ummuli en bábbi sakay dinemáttan na en anak na ten págkatdugan na, a linakadan dán ngani nen dimonyo.

Pinagpiyya ni Jesus en Tolay a Bángngág sakay Bulol

³¹ Nadid, dikona nagsoli de Jesus a gubwat ti Tiro ay nagdaman hidi ti Sidon patamu hidi ten Minalnu ti Galilea, sakay nagkon hidi ten danág ti Decapolis. ³² Inyangay nen tol原因 hidi dikona en essa a lálaki a bángngág sakay bulol. Nákkekagbi hidi a itupu na en lima na ten lálaki. ³³ Inyadeyu ni Jesus en lálaki ten kato-layan, sakay insulot na en guramát na ten magtembang a bángbáng nen lálaki, káttapos ay pinahidan na en dila nen lálaki ten loktab na. ³⁴ Tummangad ti Jesus dilanget sakay ummangás ti dikál. Káttapos ay kinagi na a, “Effata” en gustu na a kagiyán ay, “Bumukas ka!”

³⁵ Ti odasid a iyud ay pagdaka a nakasanig en lálaki sakay nakapagupos dán ti malinaw. ³⁶ Kinagi ni Jesus ten tol原因 hidi a dyan di ibareta en ginamet na. Peru mentras a bawalan na hidi ay lalu di bi a ibábbareta. ³⁷ Hinumanga hidi ti hustu sakay kinagi di, “Atanan nen gággamitán na ay mágkaganda! Pagpiyyaán na pa en bángngág hidi sakay bulol!”

8

*En Págpakan ten Áppat a Libu a Tolay
(Mt. 15:32-39)*

¹ Ti aldewid a hidi iyud ay ruway a naipun en tunay ti kakpal a tol原因. Dikona awan dán hidi ti makan ay dinulaw ni Jesus en disepulus na hidi sakay kinagi na, ² “Kagbiyan ku i tol原因iday hidi gapu tállu dán hidi a aldew a kakaguman ku, nadid ay awan dán hidi ti makan. ³ Ni pauliyán ku hidi a magaláp ay manglupoy hidi ti dilanen, adeyu pa bi i uliyanid ni agumen.” ⁴ Nagtanung en disepulus na hidi, “Hádyá beman i pangalapan tamid ti makan ti kaparanganiday para makakan i kakpal ni

tolayen hidi?” ⁵ “Sangan a mommon i tinapay moyen?” tanung ni Jesus.

“Pittu,” kagi di.

⁶ Pinaetnud ni Jesus en tolay hidi ten luta. Inalap na en pittu a tinapay sakay nagpasalamat ten Diyos. Káttapos ay tináppeng-táppeng na en tinapay sakay inyatád na ten disepulus na hidi tánni itagtag di ten katolayan. Kona ngani haud en ginamet nen disepulus na hidi. ⁷ Tehud bi hidi a sasangan a bábbadit a ikan. Nagpasalamat siya a ruway ten Diyos sakay inutusan na en disepulus na hidi a itagtag di bi iyud ten katolayan. ⁸ Nakakan hidi a atanan sakay nabássug. Dikona puronán di en subra ay nakaputat pa hidi ti pittu a lákba. ⁹ Tehud a áppat a libu en tolay a kinuman. Dikona a mapauli na en tolay hidi, ¹⁰ ay summakay ti Jesus ten abeng kaguman na en disepulus na hidi, sakay ummangay hidi ten lugar a Dalmanuta.

Nággid ti Tanda en Pariseo hidi

(Mt. 16:1-4)

¹¹ Ummangay en Pariseo hidi kánni Jesus sakay nákpagdiskusyon hidi dikona. Gustu di siya a purbaan kaya kinagi di dikona a mángpeta siya ti essa a himala a gubwat dilanget. ¹² Inumangás ti dikál ti Jesus sakay kinagi na dikodi, “Bakin sikam a tolay nadid a panahun ay mággid kam ti himala? Pakatandaan moy, awan makeketa ti ányaman a tanda i lahiyid a iyád.” ¹³ Linakadan na hidi, sakay summakay siya a ruway ten abeng sakay ummarabes ten dibelyu.

En Págpalsa nen Pariseo hidi sakay ni Herodes

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Nalimunan nen disepulus na hidi a magtawid ti tinapay, sakay eessa dálla a mommon en naburay ten tawid di a tinapay ten abeng. ¹⁵ Kinagi ni Jesus dikodi, “Magingat

kam ten págpaalsa nen Pariseo hidi sakay ni Herodes.”
¹⁶ Kinagi nen disepulus hidi ten balang essa, “Awan kitam biyay bi ti tawid a tinapay kaya kinagi na iyud.” ¹⁷ Gapu tukoy ni Jesus en pamággurunan di, ay kinagi na dikodi, “Bakin pamággurunan moy a awan kam ti tawid a ti tinapay? Awan kam palla beman makaintendi hanggan nadid? Awan palla beman iyád abut ni isip moyen? ¹⁸ Tehud kam labi a mata, burák kam beman? Tehud kam labi a bángbáng, bángngág kam beman? Nalimunan moy dán beman ¹⁹ en tináppeng-táppeng ku a limma a tinapay para ten limmang libu a tolay? Sangan a lákba en napuron moy a buray a tinapay?”

“Sapulu ay ti duwwa,” tábbig di.

²⁰ “Sakay dikona táppeng-táppengán ku en pittu a tinapay para ten áppat a libu a tolay, sangan a lákba en naputat moy ten naburay?”

“Pittu a lákba,” tábbig di a ruway.

²¹ Sakay kinagi na dikodi, “Awan moy palla beman maintendiyan?”

En Págpapiyya ten Essa a Lállaki a Burák

²² Káddemát de Jesus ti Bethsaida, ay inyangay nen sangan a tolay dikona en essa a burák sakay impákpágguron di a tawidan na i tolayid a iyád. ²³ Inalalayan ni Jesus en burák sakay inluwas na ten banuwan. Linoktaban na en mata nen burák sakay intupu na en lima dikona. Káttapos ay tinanung siya ni Jesus, “Tehud ka dán a ketan?” ²⁴ Ummileng en lállaki sakay kinagi na, “Maketaák ti katolayan peru kumán a kayu a maglakad.” ²⁵ Ruway a intupu ni Jesus en lima na hidi ten mata nen burák. Dikona umileng en lállaki ti mapiyya ay maketa dán siya sakay malinaw dán en ketan na. ²⁶ Kinagi ni Jesus dikona, “Umuli ka dán. Dyan ka dán rumoyot di banuwan.”

*Kinagi ni Pedro ni Deya ti Jesus**(Mt. 16:13-20; Lu. 9:18-21)*

²⁷ Káttapos ay ummangay ti Jesus ten lugar a Cesarea a sakup ni Filipos, kaguman na en disepulus na hidi. Mentras a maglakad hidi ay tinanung na hidi, “Deyaák ten pangisip nen tolay hidi?” ²⁸ Tummábbig en disepulus na hidi, “Tehud a magkagi a ti Juan a Mágbinyag ka kan. Tehud bi a magkagi a ti Elías ka kan. Kagi bi nen agum ay essa ka ten propeta hidi.” ²⁹ “Ay sikam, deyaák?” Tanung ni Jesus.

Tummábbig ti Pedro, “Siko en Cristo.”

³⁰ “Dyan moy kagiyán maski kándeya ni deyaák,” mahigpit a utus na dikodi.

*Kinagi ni Jesus a Matay Siya Peru Mabiyag a Ruway**(Mt. 16:21-28; Lu. 9:22-27)*

³¹ Sakay sinapulan na dán a kinagi ten disepulus na hidi en mangyari dikona. Kinagi na, “En Anak nen Tolay ay magdanas ti makpal a hirap. Itakwil siya nen pinunu hidi nen banuwan, nen pinunu hidi nen padi hidi sakay nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Pabunu di siya peru ten katállu a aldew ay mabiyag siya a ruway.” ³² Inkgagi na iyád dikodi ti malinaw, inyadeyu ni Pedro ti Jesus sakay sinaway na. ³³ Peru ummatubeng ti Jesus ten disepulus na hidi sakay kinagi na kánni Pedro, “Umibut ka ti atubengán kuwiday, Satanas! I áisipán muwen ay bakán a gubwat ten Diyos nan ten tolay.”

³⁴ Pinaadeni ni Jesus en katolayan pati en disepulus na hidi sakay kinagi na dikodi, “Ni deyaman en masor a sumunud dikoku ay kailangan a limunán na en sadili na, báklayán na en kudas na, sakay sumunud dikoku.

³⁵ Gapu ni deyaman en masor a mángligtas ten biyag na ay mawanan ti biyag; peru en mawanan ti biyag alang-alang dikoku sakay ten Maganda a Bareta ay magkahud ti biyag.

³⁶ Ánya beman pakinabangid nen essa a tolay ni makao na i buuwid a mundu ni ikepahamak na labi iyud? ³⁷ Ánya beman i mebayadid nen essa a tolay para mabawi na en biyag na? ³⁸ Ni ikasanikiyák moy sakay en upos ku hidi ten atubengán nen taksil hidi sakay makasalanan a tolay nadid a panahun, ay ikasaniki kam bi nen Anak nen Tolley káddemát na a tehud a dakila a kapangyariyan a gubwat ten Ama, sakay kaguman na en anghel hidi a banal.”

9

¹ Kinagi pa ni Jesus dikodi, “Tandaan moy, tehud a sangan háddi dikomoy a awan matay mentras a awan di ketan en makapangyariyan a pághari nen Diyos.”

Nagiba en Idsura ni Jesus
(Mt. 17:1-13; Lu. 9:28-36)

² Kállipas nen ánnám a aldew ay ingkuyug ni Jesus de Pedro, Santiago sakay ti Juan ten malangkaw a bukid a awan ti tolay. Dikona ked dán hidi haud ay netan di a nagiba en idsura ni Jesus. ³ Pinumudew en badu na ti makasili, awan ti makapangpudew ti munduwiday. ⁴ Netan di bi haud de Elias sakay ti Moises a nákpágguron kánni Jesus. ⁵ Kinagi ni Pedro kánni Jesus, “Maistu, maganda ta ked kami háddi. Maggamet kami ti tállu a sarong, essa dikomu, essa kánni Moises sakay essa bi kánni Elias.” ⁶ Nakagi iyud ni Pedro gapu awan na tukoy en kagi-kagiyán na gapu tunay en ánteng di.

⁷ Linenduman hidi nen mabagál a diklám sakay tehud a nagupos a gubwat ten diklám, a kinagi na, “Iyád en mahal ku a anak. Sunudán moy siya.” ⁸ Dikona umileng hidi ten palebut di ay awan dán hidi ti netan a iba nan ti Jesus dálla.

⁹ Dikona managson dán hidi ten bukid ay binilin hidi ni Jesus ti mahigpit a dyan di kagiyán maski kándeya en netan di mentras a awan mabiyag a ruway en Anak nen

Tolay. ¹⁰ Sinunud di en kinagi na peru namagtanungan hidi ni ánya kahuluganid nen kinagi na a kákkabiyag a ruway. ¹¹ Sakay tinanung di ti Jesus, “Bakin kinagi nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan a dapat a mágdipalongu a dumemát ti Elias?” ¹² Kinagi na dikodi a, “Tatarudan iyán mágdipalongu a dumemát háddi ti Elias tánni ihanda na en atanan a bagay. Peru bakin kinagi bi nen Kasulatan a en Anak nen Tolay ay imemenos di sakay magtággád ti makpal a hirap? ¹³ Peru kagiyán ku dikomoy iddi, dummemát dán háddi ti Elias sakay ginamet nen tolay hidi en gustu di a gamitán dikona, a kona ten nesulat tungkul dikona.”

Pinagpiyya ni Jesus en Anak a Sináddáp ni Madukás a Ispiritu

(Mt. 17:14-21; Lu. 9:37-43a)

¹⁴ Nadid, dikona a summoli dán hidi ay nademáttan di en agum hidi a disepulus a kinalibungbungan nen makpal a tolay sakay nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan a mákpagtalu dikodi. ¹⁵ Dikona netan nen tolay hidi ti Jesus, ay naráknid hidi sakay nagginan hidi a tummagbu sakay binati di siya. ¹⁶ Tinanung ni Jesus en disepulus na hidi, “Ánya i pamagtalunan moyen?”

¹⁷ Tehud a essa a lállaki ten katolayan a nagupos, “Maistu, inyangay ku háddi dikomu i anak kuwidi a lállaki gapu sináddáp ni madukás a ispiritu, sakay awan siya makaupos. ¹⁸ Kada pahirapan siya nen madukás a ispiritu ay medumor siya; magruru i ngusu naidi, magnguritáb i ngipán naidi sakay kumásseng. Inyoron ku ti disepulus muwen hidi a palakadán di en madukás a ispiritu peru awan di mapalakad.” ¹⁹ Kinagi ni Jesus dikodi, “Lahi a awan ti pánnampalataya! Hanggan nikan takam pa beman a aguman? Hanggan nikan takam a pagtiisan?”

Iyangay moy háddi anaken!”²⁰ Sakay inyangay di en anak kánni Jesus. Pákketa nen madukás a ispiritu kánni Jesus ay pagdaka na a pinagpágpág en anak, sakay nedumor ten luta, nagbuleláng sakay nagruru en ngusu na.²¹ Tinanung ni Jesus en ama nen anak, “Nengkan pa siya a nagkakona haán?”

Kinagi nen ama, “Sapul pa iyán dikona badit palla siya.”²² “Gustu siya a bunuwán nen madukás a ispiritu. Pirmi na siya a itumba ten apoy sakay ten dinom. Kaya ni tehud ka a magamet ay kagbiyan mu kami pay a tulungan.”²³ Kinagi ni Jesus dikona, “Bakin kinagi mu a, ‘Ni tehud ka a magamet.’ Atanan a bagay ay mangyari ten tehud a pánnampalataya.”

²⁴ Pagdaka a kinagi nen ama nen anak, “Maniwalaák a talaga! Kagbiyanák mu a tulungan a madagdagan en pánnampalataya ku.”

²⁵ Dikona a ketan ni Jesus a magkakpal en katolayan, ay kinagiyan na en madukás a ispiritu, “Siko a ispiritu a mágpabángngág sakay mágpabulol, utusan taka a lumakad ka dán ti anaken sakay dyan ka dán sumoli dikona!”²⁶ Minágpapákrawán en madukás a ispiritu, pinagpágpág na en anak, sakay káttapos ay tulos dán siya a lummakad. Kumán dán a patay en anak kaya balang essa ay nagkagi a patay dán siya.²⁷ Peru tinawidan ni Jesus en lima nen anak sakay inyekat na, sakay tulos dán a tummaknág en anak.

²⁸ Dikona a summáddáp ti Jesus ten bilay, ay palihim siya a tinanung nen disepulus na hidi, “Bakin awan mi mapalakad iyud a madukás a ispiritu?”²⁹ Tummábbig ti Jesus, “Mapalakad la iyud a kalasi ni ispiritu ten pamamag-itan ni págdasal.”

Kinagi a Ruway ni Jesus en Kákkatay Na sakay en Kákkabiyag Na a Ruway

(Mt. 17:22-23; Lu. 9:43b-45)

³⁰ Kállakad di haud ay nagkon hidi ti Galilea. Sala ni Jesus a matukuyan nen tolay hidi ni ked hádyá siya ³¹ gapu tolduwan na tenhud en disepulus na hidi. Kinagi na dikodi, “En Anak nen Tolay ay metokyon ten tolay hidi sakay bunuwán di siya. Peru mabiyag siya a ruway ten katállu a aldew.” ³² Peru awan di naintendiyan en kinagi ni Jesus, sakay manteng bi hidi a magtanung dikona.

En Kataasan

(Mt. 18:1-5; Lu. 9:46-48)

³³ Dikona a dummemát de Jesus ten bilay ti Capernaum ay tinanung na en disepulus na hidi, “Ánya en pamagtalunan moy ten dilan?” ³⁴ Awan hidi ti kákkagi gapu en pamagtalunan di ay ni deya i kataasanid dikodi. ³⁵ Ummetnud ti Jesus, sakay dinulaw na en sapulu ay ti duwwa a disepulus, sakay kinagi na dikodi, “Ni deyaman en masor a magin purumeru ay dapat a magin katapusan, sakay magin tagapagserbi nen atanan.” ³⁶ Nangalap ti Jesus ti anak a badit sakay pinatakna na ten atubengán di. Káttapos ay kinálkál na sakay kinagi na ten disepulus na hidi, ³⁷ “Ni deyaman en mangtanggap ten badit a anak a kona háddi alang-alang ten ngaran ku ay sikán en tinanggap na. Sakay ni deyaman en mangtanggap dikoku ay bakán la a sikán en tinanggap na nan pati en nangpaangay dikoku háddi.”

Kapanig tam en awan Kumontra Dikotam

(Lu. 9:49-50)

³⁸ Nadid, kinagi ni Juan kánni Jesus, “Maistu, naketa kami ti essa a tolay a magpalakad ti dimonyo ten pamamag-itan nen ngaran mu. Sinaway mi siya gapu awan tam siya kaguman.” ³⁹ Peru kinagi ni Jesus a, “Dyan

moy sawayán, gapu en tolay a maggamet ti himala ten pamamag-itan nen ngaran ku ay awan siya pagdaka a magupos ti madukás kontra dikoku. ⁴⁰ Gapu en awan kumontra dikotam ay kapanig tam. ⁴¹ Tandaan moy, ni tehud a mangatád dikomoy ti dinom, maski essa la a basu gapu sakup takam ay siguradu a makatanggap ti pagpapala.”

En Dahilan nen Kasalanan
(Mt. 18:6-9; Lu. 17:1-2)

⁴² “Mapiyya pa ni bättenan ti dikál a gilingan a batu en állig nen essa a tolay, sakay ibator ditaw a diget nan ni siya ay magin dahilan ni kasalanan ten essa ti bábbaditid a hidi iddi a maniwala dikoku. ⁴³ Ni en lima mu i magin dahilanid nen kasalanan mu ay putáddán mu! Mas mapiyya pa ni mabiyag ka a putád en essa mu a lima nan ni tehud ka a duwwa a lima ni meangay ka labi ti impiyerno, ten apoy a awan maada-adáp. ⁴⁴ [Awan mata-matay en urád hidi haud, sakay awan maada-adáp en apoy.] ⁴⁵ Sakay ni en básset mu i magin dahilanid nen kasalanan mu ay putáddán mu! Mas mapiyya pa ni mabiyag ka a putád en essa mu a básset nan ni tehud ka a duwwa a básset ni meangay ka labi ti impiyerno. ⁴⁶ [Awan mata-matay en urád hidi haud, sakay awan maada-adáp en apoy.] ⁴⁷ Sakay ni en essa mu a mata i magin dahilanid nen kasalanan mu ay lábwetán mu! Mas mapiyya pa ni sumáddáp ka ten kahariyan nen Diyos a burák en essa mu a mata nan ni tehud ka a duwwa a mata ni meangay ka labi ti impiyerno. ⁴⁸ [Awan mata-matay en urád hidi haud, sakay awan maada-adáp en apoy.”]

⁴⁹ “Gapu en balang essa ay mapurbaan ten pamamag-

itan nen apoy. * ⁵⁰ Maganda en asen peru ni mawan en lasa na, ay konya dán a mesoli en asen na? Kaya magin kona kam ten asen sakay mabiyag kam ti mapayapa ten balang essa.

10

*Nagtoldu ti Jesus Tungkul ten Pághiwalay nen Magkabinga
(Mt. 19:1-12; Lu. 16:18)*

¹ Nadid, kállakad di haud, ay ummangay hidi ten prubinsiya a Judea sakay ummarabes hidi ten dinom ti Jordan. Kinalibungbungan dámman siya nen makpal a tolay sakay tinolduwan na hidi kona ten dati na a gággamitán.

² Tehud a sangan a Pariseo a ummadeni kánni Jesus. Gustu di siya a purbaan kaya tinanung di siya, “Tama beman ten Kautusan a maari a hiwalayan nen lállaki en kabinga na?” ³ Tinanung bi hidi ni Jesus, “Ánya beman en kinagi ni Moises?” ⁴ Kinagi di, “Impayag ni Moises a maari a hiwalayan nen lállaki en kabinga na káttapos a magkahud ti kasulatan ni pághiwalay.” ⁵ Peru kinagi ni Jesus dikodi, “Kaya insulat ni Moises i kautusanid a iyud ay gapu maktug i págguluwan moyen. ⁶ Peru sapul pa dikona lalangán nen Diyos i munduwiday, ay linalang na dán en tolay a lállaki sakay bábbi. ⁷ Iyád en dahilan kaya a lakadan nen lállaki en ama na ay ten ina na sakay magagum dán hidi ay ten kabinga na, ⁸ en duwwa ay magin essa dán.’ Bakán dán hidi a duwwa nan essa dán hidi. ⁹ En pinagagum nen Diyos ay awan dapat a paghiwalayán nen deyaman.”

* ^{9:49} mapurbaan ten pamamag-itan nen apoy ten iba a kasulatan ay tehud a dagdag a en bawat alay ten Diyos ay madáttonan ti asen.

¹⁰ Káddemát di ten bilay, ay tinanung nen disepulus hidi ti Jesus tungkul ten pághiwalay. ¹¹ Kinagi na dikodi, “Ni deyaman a lállaki en humiwalay ten kabinga na sakay mákkabinga a ruway ti iba ay nagkasala ti pángngalunya ten kabinga na. ¹² Kona labi hud ten bábbi a humiwalay ten kabinga na, sakay mákkabinga ti iba ay nagkasala ti pángngalunya ten kabinga na.”

Pinagpala ni Jesus en Bábbadit a Anak

(Mt. 19:13-15; Lu. 18:15-17)

¹³ Tehud a katolayan a náng-angay ten anak di hidi kánni Jesus tánni ipákpágguron di a itupu na en lima na dikodi, peru nagsarantaan hidi nen disepulus hidi. ¹⁴ Nagsaranta ti Jesus dikona ketan na iyud. Kinagi na dikodi, “Pabayan moy la a umadeni dikoku i anaken, dyan moy hidi sawayán gapu en kona hidi dikodi en mebilang ten kahariyan nen Diyos. ¹⁵ Tandaan moy, ni deyaman en awan mangtanggap ten kahariyan nen Diyos a kona ten káttanggap nen badit a anak ay awan paghariyan nen Diyos.” ¹⁶ Káttapos ay kinálkál ni Jesus en anak hidi, intupu na en lima na ten ulu di sakay indasal na hidi a pagpalaán nen Diyos.

En Mayaman a Lállaki

(Mt. 19:16-30; Lu. 18:18-30)

¹⁷ Dikona magrektat dán de Jesus ay tehud a essa a lállaki a gumággenan a ummadeni dikona, sakay lum-muhud ten atubengán na. Nagtanung siya, “Mahusay a Maistu, ánya dapat kuwid a gamitán tánni magkahudák ti biyag a awan ti katapusan?” ¹⁸ Kinagi ni Jesus, “Bakin dulawánnák mu a mahusay? Awan ti iba a mahusay nan en Diyos la. ¹⁹ Awan beman tukoy mu dán en kautusan nen Diyos a dyan ka mamunu, mangalunya, magtakaw, dyan ka magtistigu ten awan ti katutuhanan, dyan ka

magdaya sakay igalang mu en ama mu ay ten ina mu.”
²⁰ Kinagi nen lállaki, “Maistu, sinunud ku dán hidi iyán a atanan sapul pa dikona anakák.” ²¹ Dikona umileng ti Jesus ten lállaki ay tehud a págmahal a kinagi na, “Tehud pa a essa a bagay a kulang dikomu. Kammudán ilaku mu en atanan nen ari-ariyan mu hidi sakay iyatád mu ten pubri hidi en naglakuwan mu tánni magkahud ka ti kayamanan dilanget. Káttapos ay sumoli ka sakay mákkuyug ka dikoku.” ²² Pákkasanig na ten kinagi ni Jesus ay minalungkut siya a lummakad gapu mayaman siya a tarud. ²³ Liningat ni Jesus en ked hidi ten palebut na sakay kinagi na ten disepulus na hidi, “Talaga a mahirap a makasáddáp en mágkayaman hidi ten kahariyan nen Diyos!” ²⁴ Nagtaka en disepulus na hidi ten kinagi na. Peru kinagi a ruway ni Jesus, “Anak ku hidi, talaga a tunay ti hirap a makasáddáp ten kahariyan nen Diyos!” ²⁵ Mas alistu pa a makasáddáp en kamelyo ten ábbut nen digum nan ten essa a mayaman a mebilang ten kahariyan nen Diyos.” ²⁶ Lalu a minagtaka en disepulus hidi ten nasanig di kaya nagtanung hidi, “Ni konahud, ay deya wád i maligtasid?” ²⁷ Inileng hidi ni Jesus sakay kinagi na dikodi, “Awan iyád kaya a gamitán nen tolay, peru ten Diyos ay maari. Gapu atanan a bagay ay kaya a gamitán nen Diyos.”

²⁸ Nagupos ti Pedro, “Panginoon, inadággan mi dán en atanan tánni makasunud kami la dikomu.” ²⁹ Kinagi ni Jesus, “Tandaan moy: ni deyaman en manglakad ten bilay na, kákkapatkaka na, dáddikál na, anak na, sakay ten luta na hidi tánni sumunud dikoku, sakay para ten Maganda a Baretá, ³⁰ ay makatanggap nadid a panahun ti datos a bilay, kákkapatkaka, dáddikál, anak sakay luta, peru tehud a kaguman a pággusig. Sakay ten dumemát a panahun ay magkahud siya ti biyag a awan ti katapusan. ³¹ Peru

makpal a mágdipalongu en medimudyan, sakay makpal ten mágdimudyan en medipalongu.”

En Katállu a Págkagi ni Jesus ten Kákkatay Na sakay Kákkabiyag na a Ruway

(Mt. 20:17-19; Lu. 18:31-34)

³² Dikona a ked hidi ten dilan a tamu ti Jerusalem ay mágdipalongu ti Jesus. Magkábba-kábba en disepulus na hidi sakay tehud bi a ánteng en tolay hidi a umunonud dikona. Imbukud a ruway ni Jesus en sapulu ay ti duwwa a disepulus na sakay kinagi na en mangyari dikona. ³³ Kinagi ni Jesus, “Angay kitam nadid ti Jerusalem, kádemát tam haud ay itokyon di en Anak nen Tolay ten pinunu hidi nen padi hidi, sakay ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Hatulan di siya ti kamatayan sakay iyatád di siya ten Hentil hidi. ³⁴ Imemenos di siya, loktaban, haplitán, sakay tulos di a bunuwán. Peru kállipas nen tállu a aldew ay mabiyag siya a ruway.”

En Pákpágguron De Santiago ay ti Juan

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Sakay ummadeni de Santiago ay ti Juan a anak ni Zebedeo kánni Jesus. Kinagi di, “Maistu, tehud kami nakuwan a ipákpágguron dikomu.” ³⁶ Tinanung hidi ni Jesus, “Ánya beman iyud?” ³⁷ Kinagi di, “Ni mággetnud ka dán ten kahariyan mu ay ipákpágguron mi nakuwan a makaetnud kami a kasadát mu, essa ten kawanán mu sakay essa bi ten kawiri mu.” ³⁸ Peru kinagi ni Jesus dikodi, “Awan moy tukoy i agidán moyen dikoku. Mainom moy beman en tasa nen kahirapan a inumán ku? Matággád moy beman en binyag a ibinyag dikoku?” ³⁹ “Opo,” kagi di.

Kinagi ni Jesus, “En tasa a inumán ku ay inumán moy ngani, sakay mabinyagan kam ngani ten binyag a

tanggapán ku. ⁴⁰ Peru bakán a sikán i mangpiliyid ni deya i mággetnudid ten kawanán ku sakay ten kawiri ku. En Diyos en máng-atád ti lugarid a hidi iyán ten nánglaanan na.”

⁴¹ Dikona a masanig iyud nen sapulu a disepulus, ay nagsaranta hidi ten matkaka a Santiago ay ti Juan. ⁴² Kaya pinaadeni hidi ni Jesus sakay kinagi na, “Tukoy moy dán a en pinunu nen Hentil hidi ay ipeta di a talaga a hidi i mamunuwid, sakay en kataasan i masunudid. ⁴³ Peru bakán a kona haán i dapatid a mangyari dikomoy. Nan ni deyaman dikomoy en masor a magin kataasan ay dapat a magin tagapagserbi moy. ⁴⁴ Sakay ni deyaman en masor a magin pinunu ay dapat a magin alipin nen atanan. ⁴⁵ Gapu en Anak nen Tolay ay ummangay háddi bakán a para pagserbiyan nan para magserbi sakay tánni máng-alay ten biyag na para ten katubusan nen makpal.”

Pinagpiyya ni Jesus ti Bartimeo a Burák

(Mt. 20:29-34; Lu. 18:35-43)

⁴⁶ Nadid, dummemát de Jesus ti Jerico. Dikona palakad dán hidi a kaguman na en disepulus na hidi sakay en makpal a tolal, ay tehud hidi a nataliban a essa a burák, mággetnud siya ten gilid nen dilan a máklimus. Siya ay ti Bartimeo a anak ni Timeo. ⁴⁷ Dikona a masanig nen burák a en magtalib ay ti Jesus a taga-Nazaret, ay impákraw na, “Jesus, anak ni David, kagbiyanák mu pay!” ⁴⁸ Sinaway siya nen tolal hidi tánni umimang, peru lalu na pa a binegsákkán a impákraw, “Anak ni David, kagbiyanák mu pay!” ⁴⁹ Ummimang ti Jesus sakay kinagi na, “Dulawán moy siya háddi.”

Dinulaw di en burák sakay kinagi di, “Magsaya ka! Padulaw ka ni Jesus. Nay, umágkat ka dán.” ⁵⁰ Inwatek

nen burák en alikábkáb na sakay lummuksu a tum-maknág, sakay ummadeni kánni Jesus. ⁵¹ Tinanung siya ni Jesus, “Ánya gustu muwid a gamitán ku dikomu?”

Kinagi nen burák, “Maistu, gustu ku a maketaák a ruway.” ⁵² Kinagi ni Jesus, “Nagpiyya ka dán gapu ten pánnampalataya mu.”

Ti odasid a iyud ay naketa dán siya a ruway, sakay ummunud kánni Jesus.

11

En Matagumpay a Kássáddáp ti Jerusalem (Mt. 21:1-11; Lu. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Dikona adeni dán de Jesus ten siyudad a Jerusalem, sakay ten banuwan hidi a Betfage sakay Betania a ked ten bukid a Olibo, ay pinágdipalongu na en duwwa ten disepulus na hidi. ² Kinagi na dikodi, “Angay kam ti sumunuden a banuwan. Kássáddáp moy haud ay tehud kam a ketan a umáegut a bul-u a asno* a awan palla nasakayan. Okbisán moy sakay iyangay moy háddi. ³ Ni tehud a magtanung dikomoy ni bakin okbisán moy ay kagiyán moy a kailangan nen Panginoon sakay isoli na la a pagdaka.” ⁴ Kaya lummakad en duwwa a disepulus, sakay netan di ngani haud en bul-u a asno ten gilid nen dilan a umáegut ten pintuwan nen bilay. Dikona okbisán di ay ⁵ tinanung hidi nen tolay hidi a mágtaknág haud, “Bakin okbisán moy iyán?” ⁶ En tábbig di ay kona ten imbilin ni Jesus, kaya pinabayan dán hidi nen tolay hidi a lumakad. ⁷ Inyangay di kánni Jesus en bul-u a asno, insapin di en alikábkáb di ten asno sakay summakay ti Jesus. ⁸ Makpal a tolay en nánglatag ten alikábkáb di ten dilan, en agum

* 11:2 11:2 Bul-u a asno: Essa a kalasi ni hayup a kumán a kabayu.

bi ay nangkáttol ti maduun a pinget ni kayu sakay iyud en inlatag di ten dilan.

⁹ Nadid en tolay hidi ten dipalongu ni Jesus sakay en umunonud hidi dikona ay magpákrawan hidi a magpuri, kinagi di, “Puriyán en Diyos! Pagpalaán en mágdadedemát ten ngaran nen Panginooon! ¹⁰ Pagpalaán nakuwan en kahariyan nen ninunu tam a ti David a mágdadedemát dán. Puriyán en Diyos!”

¹¹ Summáddáp ti Jesus ti Jerusalem sakay ummangay siya ten Templo. Inileng na en atanan a bagay a ked haud, káttapos ay nagsoli siya ti Betania gapu mággibi-gibi dán, kaguman na en sapulu ay ti duwwa.

Sinumpa ni Jesus en Kayu a Igos

(Mt. 21:18-19)

¹² Ten kailawan, dikona a magsoli hidi a gubwat ti Betania, ay nakabati ti Jesus ti aláp. ¹³ Netan-awan na en kayu a igos a malagu. Inadeniyan na iyud tánni ilingán na ni tehud a bunga. Peru awan siya ti netan a bunga na, purus la a duun gapu awan na palla panahun. ¹⁴ Kaya kinagi na ten kayu a igos, “Sapul nadid ay awan dán ti makaennam ten bunga mu.” Nasanig iyud nen disepulus na hidi dikona kinagi na.

Pinalakad ni Jesus en Máglaku hidi ten Templo

(Mt. 21:12-17; Lu. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Káddemát de Jesus ti Jerusalem ay summáddáp siya ten Templo. Tinabug na en máglaku hidi, sakay en mamali hidi haud, sakay impágtumba na en lamisaan nen mágpalit hidi ti pilak sakay en bangku nen máglaku hidi ti kalapati. ¹⁶ Awan pinagkon ni Jesus ten laguwerta nen Templo en tehud hidi a pangarga. ¹⁷ Sakay tinolduwan na en tolay hidi, kinagi na, “Kona háddi en nakasulat, ‘En

bilay ku ay ngaranan a bilay a págdasalan nen atanan a bansa.' Peru ginamet moy a bilay nen mágtakaw hidi!"

¹⁸Nasanig iyud nen pinunu hidi nen padi hidi sakay nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Sapul haud ay nagisip dán hidi ti paraan tánni mapabunu di ti Jesus. Peru manteng hidi dikona gapu makpal dán en humanga ten págtoldu na. ¹⁹Dikona gibi dán, ay lummakad dán de Jesus ti siyudadid a iyud.

En Adal a Gubwat ten Kayu a Igos

(Mt. 21:20-22)

²⁰Ten kailawan, ay netan di ten dilan a nagmadi dán en kayu a igos a hanggan ten gamot na hidi. ²¹Naisip ni Pedro en nangyari ten kayu, kaya kinagi na kánni Jesus, "Maistu, ilingán mu en sinumpa mu a kayu a igos, natay dán!"

²²Kinagi ni Jesus dikodi, "Maniwala kam ten Diyos. ²³Tandaan moy iddi: ni manampalataya kam ten Diyos sakay awan kam magalangan, ay maari moy a kagiyán ti bukiden a, 'Umibut ka haán, tumápduk ka ti digeten,' ay mangyari. ²⁴Kaya kagiyán ku dikomoy, a ányaman a bagay en agidán moy ten págdasal moy, ay maniwala kam a natanggap moy dán, ay matanggap moy ngani iyud. ²⁵Ni magdasal kam ay patawadán moy pa en tehud kasalanan dikomoy tánni patawadán kam bi nen Ama moy a ked dilanget. ²⁶[Ni awan kam magpatawad ten nagkasala hidi dikomoy ay awan kam bi patawadán nen Ama moy a ked dilanget.]"

En Awan Di Pánniwala kánni Jesus

(Mt. 21:23-27; Lu. 20:1-8)

²⁷Dummemát dámman de Jesus ti Jerusalem. Dikona pasiyaan a maglakad ti Jesus ten Templo ay ummadeni dikona en pinunu hidi nen padi hidi, en tagapagtoldu

hidi nen Kautusan sakay en pinunu hidi nen banuwan. ²⁸ Tinanung di ti Jesus, “Ánya karapatan muwid a maggamet ti bagayid a hidi iyád? Deya nangatáddid dikomu ti karapatanid a iyán?” ²⁹ Kinagi ni Jesus dikodi, “Tanungán takam pa. Ni matábbig moy i tanung kuwiday ay kagiyán ku dikomoy en ginubwatan nen karapatan ku a manggamet ti bagayid a hidi iyád. ³⁰ Nadid, deya i nangatáddid ti karapatan kánni Juan a magbinyag, en Diyos beman oni tolay?”

³¹ Namággurunan di, “Mara ni kagiyán tam a gubwat iyud ten Diyos ay tanungán na kitam bi ni bakin awan kitam naniwala kánni Juan. ³² Peru ni kagiyán tam bi a gubwat ten tolay, ay bakay ni ánya bi gamitánnid ni tolayen hidi dikotam.” Manteng hidi gapu tenggiyán nen tolay hidi ti Juan a essa a propeta. ³³ Kaya en tábbig di kánni Jesus ay, “Awan mi tukoy.”

Kinagi ni Jesus dikodi, “Ni konahud, ay awan ku bi kagiyán dikomoy ni hádyá i gubwatid nen karapatan ku a maggamet ti bagayid a hidi iyád.”

12

En Talinhaga Tungkul ten Mágkadukás hidi a Katiwala (Mt. 21:33-46; Lu. 20:9-19)

¹ Nadid, nagtoldu ti Jesus ten tolay hidi ten pamamagitan ni talinhaga, kinagi na, “Tehud a essa tolay a nagmula ti ubas ten uma na. Pinakudal na en kaubasan na sakay nagpagamet ti págpáspássan ti ubas, sakay nagpagamet ti malangkaw a bilay a págbantayan. Káttapos ay inyentrega na ten katiwala na hidi en ubasan sakay ummangay siya ti iba a lugar. ² Dikona panahun dán nen sákburas ay inutusan na en essa na a alipin tánni paangay na en kabunong na a ubas ten katiwala na hidi. ³ Peru binálbág nen katiwala hidi en alipin, sakay pinauli di a awan ti

tawid. ⁴ Nangutus a ruway ti iba a alipin en makákkao ten kaubasan. Peru pinakol di sakay ináinsultu di. ⁵ Nangutus dámman en makákkao ti essa pa a alipin peru binunu di. Kona bi hud i ginamet diyid ten makpal pa, tehud hidi a binálbág sakay tehud hidi a binunu. ⁶ Nadid ay eessa dálla en naburay a maari a utusan nen makákkao ten kaubasan, en mahal na a anak. Kaya inutusan na siya gapu inisip na a, ‘Igalang di i anak kuwiday.’ ⁷ Peru namágguron en katiwala hidi dikona ketan di en anak nen makákkao, kinagi di, ‘Iyán i magmanaid, bunuwán tamon siya tánni makao tam en manaán na.’ ⁸ Kaya dinuklos di siya sakay tulos di a binunu. Káttapos ay imbut di en bangkay na ten luwas nen kaubasan.”

⁹ Intanung ni Jesus, “Ánya wád i gamitánnid nen makákkao ten kaubasan? En gamitán na ay angay siya ten uma na sakay bunuwán na en katiwala na hidi. Káttapos ay iyentrega na en kaubasan ti agum a tolay. ¹⁰ Awan beman nabasa moy dán en nakasulat ten Kasulatan a, ‘En batu a inadiyan nen mággamet hidi ti bilay ay siya en nagin pinakamahalaga ten atanan.

¹¹ Iyád ay ginamet nen Panginoon, a makasaya a áelingán!’ ”

¹² Dikona nasanig nen pinunu hidi nen Judio hidi en kinagi ni Jesus ay gustu di siya a dikáppán gapu nahalata di a hidi en patamakan na ten talinhaga. Peru awan di magamet gapu manteng hidi ten tolay hidi kaya lum-makad dálla hidi.

En Págbayad ti Buwes

(Mt. 22:15-22; Lu. 20:20-26)

¹³ En sangan a Pariseo sakay en sangan bi ten tolay hidi ni Hari a Herodes ay nautusan a umangay kánni Jesus tánni urayán di siya a maliwat ten pággupos na. ¹⁴ Kaya ummadeni hidi kánni Jesus sakay kinagi di, “Maistu,

tukoy mi a tapat ka sakay awan ka ti panigan, pantay i pángngileng muwid ten atanan a tolay. En itáttoldu mu ay tungkul ten tatarudan a kagustuwan nen Diyos para ten tolay. Gustu mi nakuwan a itanung ni labag beman ten Kautusan tam a magbayad kami ti buwes ten Emperador ti Roma oni awan?”

¹⁵ Tukoy ni Jesus a magkukunwari la hidi kaya kinagi na dikodi, “Bakin páppurbaanák moy? Átdenanák moy ti pilak a denaryo.” ¹⁶ Inátđenan di ngani siya ti pilak. Káttapos ay tinanung hidi ni Jesus, “Kándeya a rupa sakay ngaran en nakatatak háddi?”

Kinagi di, “Kao nen Emperador.” ¹⁷ Kinagi ni Jesus, “Iyatád moy ten Emperador en kao nen Emperador, sakay iyatád moy ten Diyos en kao nen Diyos.”

Minagtaka hidi ti hustu ten tábbig na.

En Tanung Tungkul ten Kákkabiyag a Ruway

(Mt. 22:23-33; Lu. 20:27-40)

¹⁸ Nadid, tehud a sangan a Saduseo a ummadeni kánni Jesus tánni magtanung. Maniwala hidi a awan dán mabiyag a ruway en patay. ¹⁹ Kinagi di, “Maistu, tehud a insulat ti Moises a kautusan a para dikotam. Ni matay kan en lállaki a awan hidi ti anak ay ten kabinga na ay en wadi nen lállaki i dapatid a mangkabinga ten bilu, tánni magkahud hidi ti anak para ten kaka na a natay. ²⁰ Tehud a pittu a matátkaka a lállaki. Nákkabinga en kaka peru natay a awan ti anak. ²¹ Kinabinga nen kaduwwa en bilu. Peru natay bi siya a awan ti anak. Kona bi hud en nangyari ten kattállu. ²² Nakabinga nen bábbi en pittu a lállaki a matátkaka peru natay hidi a atanan a awan ti anak. Sakay ten dimudyan ay natay bi en bábbi. ²³ Nadid, ta nakabinga na hidi a atanan, deya i tenggiyán naid a kabinga na, káddemát ten kákkabiyag a ruway?”

²⁴ Kinagi ni Jesus dikodi, “Liwat a tarud i pánniwala moyen, gapu awan moy maintendiyan en itáttoldu nen Kasulatan sakay en kapangyariyan nen Diyos. ²⁵ Ten kákkabiyag a ruway ay awan dán ti kabingaan; kaparehu dán hidi nen anghel hidi dilanget. ²⁶ Ni tungkul ten kákkabiyag a ruway, awan moy beman nabasa ten libru ni Moises en kinagi nen Diyos dikona, ten pangyayari ten maggerab a marenggád a kayu? Kinagi nen Diyos kánni Moises, ‘Sikán en Diyos ni Abraham, Isaac, sakay Jacob.’ ²⁷ En Diyos ay bakán a Diyos nen patay hidi nan Diyos nen biyag hidi. Kaya talaga a liwat kam a tarud!”

*En Pinakamahalaga a Utus
(Mt. 22:34-40; Lu. 10:25-28)*

²⁸ Nasanig nen essa a tagapagtoldu nen Kautusan en pagmagtalunan di. Netan na a mahusay en káttábbig ni Jesus ten Saduseo hidi kaya ummadeni siya sakay nagtanung, “Ánya en pinakamahalaga a utus ten atanan?”

²⁹ Kinagi ni Jesus, “Iddi en purumeru a utus a pinakamahalaga: ‘Sanigán mu Israel! En Panginooon tam a Diyos ay mággeessa la a Panginooon, awan dán ti agum.

³⁰ Mahalán mu en Panginooon mu a Diyos ti buu a pusu, buu a kaluluwa, buu a isip sakay buu a begsák.’ ³¹ Iddi en kaduwwa a utus, ‘Mahalán mu en kaparehu mu a tolay a kona ten págmahal mu ten sadili mu. Awan dán ti agum a utus a manghigit pa ti duwwaid a iyád.’ ³² Kinagi nen tagapagtoldu nen Kautusan, “Tarud iyán Maistu! Tama en kinagi mu a essa la en Diyos, awan dán ti agum. ³³ Sakay kailangan a mahalán siya ti buu a pusu, buu a isip sakay buu a begsák, sakay dapat a mahalán en kaparehu a tolay a kona ten págmahal ten sadili. Mas mahalaga hidi iyád nan ni máng-alay ti bagay hidi a tutudán sakay ten iba pa hidi a alay.”

³⁴ Netan ni Jesus a mahusay en káttábbig na kaya kinagi na dikona, “Adeni ka dán ten kahariyan nen Diyos.” Sapul haud ay awan dán ti nangahas a magtanung kánni Jesus.

En Tanung Tungkul ten Cristo

(Mt. 22:41-46; Lu. 20:41-44)

³⁵ Mentras a magtoldu ti Jesus ten Templo ay kinagi na, “Bakin a kinagi nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan a en Cristo ay maggubwat ten lahi ni David? ³⁶ Awan beman dikona inggiyya nen Banal a Ispiritu ti David ay kona háddi en kinagi na:

“Kinagi nen Panginoon ten Panginoon ku,

‘Mággetnud ka ti kawatan kuwiday,

mentras awan ku mapasuku dikomu en atanan nen kadima mu hidi.’ ”

³⁷ Ti David dán en nangdulaw dikona a Panginoon; konya a en Cristo ay maggubwat ten lahi ni David?”

Mangilag ten Tagapagtoldu hidi nen Kautusan

(Mt. 23:1-36; Lu. 20:45-47)

Makpal a tolay en masaya a mágsanig dikona. ³⁸ Sakay kinagi pa ni Jesus ten págtoldu na, “Mangilag kam ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan, gugustu di a maglakad ten matolay a lugar a susulot di en badu di a malayon sakay kasayaan di a igalang hidi nen katolayan. ³⁹ Gugustu di en bangku hidi a para ten mágkataas ni ked hidi ten sinagoga sakay en bangku hidi a para ten marangal ten handaan hidi. ⁴⁰ Ábusán di en ari-ariyan nen bilu hidi a bábbi sakay en áttakdug di hidi a dasal ay wari-wari la. Kaya tunay ti dággi i magin parusa diyid.”

En Kaluub nen Bilu a Bábbi

(Lu. 21:1-4)

⁴¹ Nadid, nággetnud ti Jesus ten adeni nen págdáttonan ti kaluub ten Templo. Áelingán na en tolay hidi a

magdátton ten kaluub di. Netan na a makpal a pilak en idátton nen mágkayaman hidi. ⁴² Sakay netan na bi en pubri a bilu a bábbi a nángdátton ten kaluub na a duwwa a sentabos. ⁴³⁻⁴⁴ Dinulaw ni Jesus en disepulus na hidi sakay kinagi na dikodi, “Tatarudan i kagiyán kuwidi dikomoy, en ingkaluub nen pubri a bilu ay mas makpal, gapu en agum ay nangatád la ten bahagi nen kayamanan di. Peru siya a pubri a bilu maski ni mahirap siya ay inyobus na a inyatád en kasiya-siya a kabiyaan na.”

13

Kinagi ni Jesus en Kákkasida nen Templo

(Mt. 24:1-2; Lu. 21:5-6)

¹ Dikona paluwas ti Jesus ten Templo ay kinagi nen essa ten disepulus na hidi, “Maistu, ilingán mu i dáddekállen hidi a bilay, sakay i mágkagandaen hidi a batu a ginamit di!” ² Kinagi ni Jesus, “I áelingán muwen a dáddekál a bilay ay marábba iyán a atanan, awan ka haán ti ketan a batu a tumáttopu ten kaparehu na a batu. Atanan ay makuray-kuray!”

En Dumemát a Kahirapan sakay Pággusig

(Mt. 24:3-14; Lu. 21:7-19)

³ Nadid, dikona mággetnud ti Jesus ten Bukid nen Olibo a táttan-awán na en Templo ay palihim a tinanung siya de Pedro, Santiago, Juan sakay ti Andres. ⁴ Kinagi di, “Kagiyán mu pay dikomi, nikan a mangyari i bagayid a hidi iyád, sakay ánya tандаid a pakatukuyan mi ni adeni dán a mangyari atananid iyád?”

⁵ Kinagi ni Jesus dikodi, “Mangilag kam tánni awan kam maloku nen deyaman. ⁶ Makpal a dumemát a magkagi a hidi en Cristo, sakay itawtaw di en makpal a tolay. ⁷ Dyan kam la mabalisa ni makasanig kam ti gera a adeni dikomoy

oni bareta tungkul ti gera ten adeyu a lugar. Dapat a mangyari hidi iyád, peru bakán palla iyád a en katapusan. ⁸ Magkahud pa ti kontraan sakay labanan en bansa ti iba a bansa sakay en kahariyan ten kaparehu na a kahariyan. Maglinug ten iba-iba a lugar, sakay magkahud ti aláp. Iyád a atanan ay sapul palla ni pághirap. Kona iyád ten karanasan nen essa a bábbi a magenak.

⁹ “Humanda kam gapu dikáppán di kam sakay tulos di kam a bistaán ten Sanedrin. Ni ked kam ten sinagoga ay bálbággán di kam, sakay iyangay di kam ten mágkataas hidi a pinunu nen banuwan gapu ten kássunud moy dikoku tánni mebahagi moy en Maganda a Bareta. ¹⁰ Kailangan a mepangaral pa en Maganda a Bareta ten atanan a bansa bagu a dumemát en katapusan. ¹¹ Ni dikáppán di kam sakay bistaán ay dyan kam mabalisa ni ánya i kagiyán moyid. Ti odasid a iyud ay kagiyán moy la en dapat moy a kagiyán, gapu bakán a sikam en magupos; en kagiyán moy ay maggubwat ten Banal a Ispiritu. ¹² Káddemát ni panahunid a iyud ay itokyon nen tolay en kapatkaka na a pabunu. Kona labi hud i gamitánnid nen ama ten anak na. Labanan nen anak en dáddikál na sakay pabunu na. ¹³ Kaiyamutan di kam a atanan gapu ten kássunud moy dikoku. Peru en manatili a tapat a hanggan ten katapusan ay maligtas.”

En Tunay ti Dukás a Gamet a awan ti Kaparehu

(Mt. 24:15-28; Lu. 21:20-24)

¹⁴ Nadid, kinagi pa ni Jesus, “Kailangan a intendiyán iddi nen mágbasa: Ni ketan moy dán en tunay ti dukás a gamet a awan ti kaparehu a ked ten lugar a awan na dapat a págyanan, ay en ked hidi ti Judea ay guminan dán ten buki-bukid. ¹⁵ En pagabutan a ked ten atáp ay dyan dán magabala a umugsad sakay sumáddáp a mangalap ti ányaman haán. ¹⁶ Pati en ked hidi ten uma di ay dyan

dán umuli a mángngay ti pagalikábkáb na. ¹⁷ Kakakagbi en bábbi hidi a mabuktet sakay magpasusu ti aldewid a hidi iyud. ¹⁸ Idasal moy a dyan nakuwan mangyari hidi iyád a bagay ni sákdágnen, ¹⁹ gapu magdanas ti matindi a hirap en tolai hidi ti panahunid a iyud. Iyud a hirap ay awan palla naranasan sapul dikona lalangán nen Diyos i munduwiday, sakay awan dán maranasan a ruway maski nikan. ²⁰ Ni awan paaperetán nen Diyos i panahunid a iyud ay awan ti deyaman a maligtas. Peru pinaaperet na iyud alang-alang ten pinili na hidi.

²¹ “Ni tehud a magkagi dikomoy a, ‘Ked háddi en Cristo!’ oni kagiyán di a, ‘Ked siya hudi!’ ay dyan kam maniwala. ²² Gapu tehud a magkukunwari a Cristo sakay tehud bi a magkukunwari a propeta. Mángpeta bi hidi ti himala sakay makataka-taka hidi a bagay tánni maari la, ay itawtaw di en pinili hidi nen Diyos. ²³ Kaya mangilag kam. Indipalongu ku dán a kagiyán dikomoy en atanan a bagay bagu a mangyari.”

En Kássoli nen Anak nen Tolai
(Mt. 24:29-31; Lu. 21:25-28)

²⁴ “Ti panahunid a iyud, kállipas ni pághirapid a iyud, ay dumiklám en aldew sakay awan dán dumemlag en bulan. ²⁵ En biton hidi dilanget ay mágkaragrag, sakay magkagulu en atanan a kapangyariyan ten kalawakan. ²⁶ Káttapos ay ketan en Anak nen Tolai a dumemát a ked ten panganurin, a tehud a dakila a kapangyariyan sakay karangalan. ²⁷ Utusan na en anghel na hidi ten áppat a suluk ni munduwiday tánni pisanán di en pinili hidi nen Diyos ten atanan a lugar.”

En Adal a Gubwat ten Kayu a Igos
(Mt. 24:32-35; Lu. 21:29-33)

²⁸ “Intendiyán moy en adal a gubwat ten kayu a igos; ni manariwa dán en pinget na sakay ni magduun dán, ay iyud en tanda a adeni dán en kássinag. ²⁹ Kona labi hud, ni ketan moy a mangyari dán hidi iyád a bagay ay matukoyan moy a adeni dán en káddemát na; dumáddadedemát dán siya. ³⁰ Tandaan moy: mangyari atananid a iyád a bagay bagu a matay en tolay hidi a biyag nadid. ³¹ Lumipas en langet sakay en luta, peru en upos ku ay manatili a awan ti katapusan.”

Awan ti Makatukoy ten Aldew ay ten Odas

(Mt. 24:36-44)

³² “Peru awan ti makatukoy ten aldew ay ten odas, maski en anghel hidi dilanget, oni en Anak man. En Ama la i makatukoyid haád. ³³ Magingat kam sakay humanda gapu awan moy tukoy ni nikan iyád a mangyari. ³⁴ Kona iyád ten essa a tolay a magbiyahi ti adeyu. Inwarak na en bilay na ten utusan na hidi sakay inátdenan na en balang essa ti tarabahu di. Sakay binilin na en tagabantay a magbantay ti mapiyya. ³⁵ Kona labi hud, magbantay kam ti mapiyya gapu awan moy tukoy ni nikan i soliyid nen makábbilay. Maari a ten págdiklám, ten hatinggabi, ten kaldiwán, oni dimadimang dán. ³⁶ Bakay bigla siya a dumemát sakay mademáttan na kam a tidug. ³⁷ Kagiyán kuwiday dikomoy ay kagiyán ku ten atanan. Maghanda kam!”

14

En Balak a Pángbunu kánni Jesus

(Mt. 26:1-5; Lu. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Duwwa dálla a aldew ay Piyesta dán nen Aldew nen Págtalib sakay piyesta bi nen Tinapay a awan ti Págpalsa. En pinunu hidi nen padi hidi sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay nágguronan di ni konya di a mapadikáp

ti Jesus ti lihim sakay pabunu di. ² Kinagi di, “Dyan tam siya dikáppán ni piyesta palla bakay magkagulu i katolayanen.”

Binulakan nen Bábbi ti Jesus ti Pasárrub
(Mt. 26:6-13; Jn. 1:1-8)

³ Ked ti Jesus ti Betania tenhud, ten bilay ni Simon a dati a kinetong. Mentras a kuman ti Jesus ay dummemát en essa a bábbi a tehud a tawid a alabastro a putat ti tunay ti kamahalan a págpasárrub, gubwat iyud ten tábbug nen mula a nardo. Binássag na en boti sakay imbulak na ten ulu ni Jesus en págpasárrub. ⁴ Nagsaranta en agum a tolay a ked haud sakay kinagi di ten balang essa, “Bakin sinayang na en págpasárrub? ⁵ Melaku nakuwan iyud ti halaga ni sataon a suweldu sakay en naglakuwan ay iyatád ten pubri hidi.” Kaya sinisi di en bábbi.

⁶ Peru kinagi ni Jesus, “Bakin guluwán moy siya? Pabayan moy la siya. Maganda i ginamet naen dikoku. ⁷ Gapu pirmi moy la a kaguman en pubri hidi kaya maski ánya a odas ay maari moy la hidi a matulungan. Peru sikán, ay awanák moy pirmi a kaguman. ⁸ Ginamet na la en kaya na a gamitán. Maski ni awan palla nangyari ay binulakan na dán ti págpasárrub i bággi kuwiday bilang pághanda ten káddemát nen páglábbáng dikoku. ⁹ Tandaan moy, maski hádyá ti munduwiday a mepangaral en Maganda a Bareta ay mabanggit bi en ginamet na bilang ala-ala dikona.”

En Pángtokyon ni Judas kánni Jesus
(Mt. 26:4-16; Lu. 22:3-6)

¹⁰ Nadid, ti Judas Iscariote a essa ten sapulu ay ti duwwa a disepulus ni Jesus ay ummangay ten pinunu hidi nen padi hidi tánni itokyon na ti Jesus. ¹¹ Minasaya hidi ten kinagi ni Judas sakay impangaku di a átdenan di siya ti

pilak. Sapul haud ay naguray dán ti Judas ti pagkakataun a metokyon na ti Jesus.

En Katapusan a Pángngapon

(Mt. 26:17-25; Lu. 22:7-14, 21-23; Jn. 13:21-30)

¹² Ten purumeru a aldew nen piyesta nen Tinapay a awan ti Págpaalsa ay aldew nen págbunu di ti tupa para ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib. Tinanung nen disepulus hidi ti Jesus, “Hádyá gustu muwid a pánghandaan mi ti pangapon tam para ten piyesta nen Aldew nen Págtalib?” ¹³ Inutusan na en duwwa a disepulus na, kinagi na, “Angay kam dibanuwan, káddemát moy haud ay matagbu moy en lállaki, a tehud a báklay a binga a tehud a dinom. Unudán moy siya ¹⁴ hanggan ten bilay a sáddáppan na. Sakay kagiyán moy ten makábbilay a, ‘Petanung ben nen Maistu ni hádyá kan i kuwartuwid a maari a pangapunan na sakay nen disepulus na hidi, para ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib.’ ¹⁵ Káttapos ay ipeta na dikomoy en dikál a kuwartu ten disunu nen bilay. Nakahanda dán iyud kaya ihanda moy dán haud en pangapon tam.”

¹⁶ Summunud en disepulus na hidi, ummangay hidi ten banuwan sakay netan di en atanan a bagay a kinagi ni Jesus. Sakay inhanda di en pangapon di para ten piyesta nen Aldew nen Káimang.

¹⁷ Dikona gibi dán, ay dummemát ti Jesus kaguman na en sapulu ay ti duwwa a disepulus na. ¹⁸ Dikona pasiyaan hidi a kuman ay kinagi ni Jesus, “Kagiyán ku dikomoy: en essa dikomoy háddi a katubeng ku a kuman ay mángtokyon dikoku.”

¹⁹ Nagsapul dán a nagin malungkut en disepulus na hidi sakay balang essa ay nagtanung dikona, “Sikán beman Panginoon?” ²⁰ Kinagi ni Jesus dikodi, “Essa dikomoy a

sapulu ay ti duwwa a kasabay ku a magsawsaw ti tinapay ti malukungiday. ²¹ En Anak nen Tolay ay matay ayun ten nakasulat a tungkul dikona. Peru kakakagbi en tolay a mángtokyon dikona. Mas mapiyya pa ni awan dálla siya neenak.”

En Banal a Pangapon nen Panginoon

(Mt. 26:26-30; Lu. 22:14-20; 1 Cor. 11:23-25)

²² Dikona pasiyaan hidi a kuman ay nangalap ti Jesus ti tinapay sakay nagpasalamat ten Diyos. Káttapos ay tináppeng-táppeng na en tinapay sakay inyatád na ten disepulus na hidi. Kinagi na, “Alapán moy iddi; iyád en bággi ku.”

²³ Nangalap bi siya ti tasa sakay káttapos na a magpasalamat ten Diyos ay intoyag na ten disepulus na hidi, sakay umminom hidi a atanan. ²⁴ Kinagi ni Jesus, “Iyád en digi ku a mangpatibay ten pangaku nen Diyos, en digi a mebuhus para ten makpal. ²⁵ Tandaan moy: awaná kán uminom a ruway ti alak a gubwat ti tábbug ni ubas hanggan ten aldew a inumán ku en bigu a alak ten kahariyan nen Diyos.”

²⁶ Káttapos ay ná gkansiyon hidi ti papuri ten Diyos sakay ummangay hidi ten Bukid nen Olibo.

Impamen ni Pedro ti Jesus

(Mt. 26:31-35; Lu. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁷ Nadid, kinagi ni Jesus dikodi, “Lakadanák moy a atanan, gapu nakasulat ten kasulatan a, ‘Bunuwán ku en pastol sakay mangalat en tupa hidi.’ ²⁸ Peru kákkabiyag ku a ruway ay mágdipalonguwák dikomoy a angay ti Galilea.”

²⁹ Kinagi ni Pedro, “Awan taka lakadan, maski lumakad hidi a atanan.” ³⁰ Kinagi ni Jesus dikona, “Tandaan mu, bagu a magtarakket ti pumenduwwa en manok nadid a gibi ay pentálluwák mu a ipamen.” ³¹ Peru impilit la a

kinagi ni Pedro, “Maski ni bunuwánnák di a kaguman mu, ay awan taka ipamipamen.” Kona bi hud en kinagi nen kaguman na hidi a disepulus.

Nagdasal ti Jesus ti Getsemani

(Mt. 26:36-46; Lu. 22:39-46)

³² Ummangay hidi ten essa a lugar a Getsemani en ngaran na. Káddemát di haud ay kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi, “Mággetnud kam pala háddi ta angayák magdasal.” ³³ Sakay ingkuyug na de Pedro, Santiago, sakay ti Juan. Nadid, nagsapul siya a mabalisa sakay maghirap en isip na. ³⁴ Kinagi na dikodi, “Tunay dán i lungkut ni pusu kuwiday a ngari-ngari ku dán a ikatay! Maguray kam háddi sakay magbantay.”

³⁵ Ummadeyu siya ti sabadit, sakay lummuhud ten luta a nagdasal a ni maari ay awan dán dumemát en odas nen pághirap na. ³⁶ Indasal na a, “Ama, Ama ku, tukoy ku a magamet mu en atanan a bagay. Dyanák mu pabayan a maghirap. Peru bakán a en kagustuwan ku i masunudid nan en kagustuwan mu.” ³⁷ Káttapos ay nagsoli siya ten tállu a disepulus na. Nademáttan na hidi a tidug kaya kinagi na kánni Pedro, “Simon, tidug ka? Awan ka beman makapagbantay maski ni sang-odas la? ³⁸ Magbantay kam sakay magdasal tánni awan kam madaig nen toksu. Nakahanda en isipitu peru mahina en bággi.”

³⁹ Ummadeyu dámman ti Jesus para magdasal, rinuway na en kona ten purumeru a indasal na. ⁴⁰ Sakay nagsoli siya a ruway ten disepulus na hidi. Nedemáttan na dámman hidi a tidug gapu tunay en tongka di. Awan di tukoy ni ánya kagiyán diyid dikona.

⁴¹ Ten kapentállu a kássoli ni Jesus ay kinagi na dikodi, “Tidug kam palla beman sakay umimang? Tama dán iyán, dummemát dán en odas a meatád en Anak nen Tolay ten

makasalanan hidi. ⁴² Umikat kamon, kadtamon! Keddán en tolay a mángtokyon dikoku.”

En Pángdikáp di kánni Jesus

(Mt. 26:47-56; Lu. 22:47-53; Jn. 18:3-12)

⁴³ Pasiyaan palla a magupos ti Jesus dikona dummemát ti Judas a essa ten sapulu ay ti duwwa. Kaguman na en makpal a tolay a tehud a manga-áttak sakay garoti. Inutusan hidi nen pinunu hidi nen padi hidi, nen taga-pagtoldu hidi nen Kautusan sakay nen pinunu hidi nen banuwan. ⁴⁴ Bagu hidi a dinumemát ay kinagi dán ni Judas en palatandaan ten tolay hidi, kinagi na, “Ni deya en ámmuwan ku ay siya en dikáppán moy peru bantayan moy ti mahusay.” ⁴⁵ Káddemát ni Judas ay ummadeni siya a pagdaka kánni Jesus, sakay kinagi na, “Maistu,” káttapos ay inámmuwan na siya. ⁴⁶ Kaya ten pákketa nen tolay hidi kánni Jesus ay binalud di siya sakay dinikáp. ⁴⁷ Peru en essa ten disepulus na hidi ay binumagut ten áttak na sakay tinigpas na en alipin nen kapunuwan nen padi hidi, kaya naripas en bángbáng na. ⁴⁸ Kinagi ni Jesus ten tolay hidi, “Bakin dikáppánnák moy a kumán a mágbabonu? Tehud kam pa a manga tawid a áttak sakay garoti? ⁴⁹ Kadaaldew ay kedák ten Templo a magtoldu, peru awanák moy dinikáp. Peru kailangan a mangyari en nakasulat ten Kasulatan!”

⁵⁰ Ginuminan en atanan nen disepulus hidi, inwarak di ti Jesus.

⁵¹ Ummunud kánni Jesus en essa a binata a nakabadu la ti lino. Hinagad siya nen katolayan, ⁵² peru gumminan siya sakay newarak na en badu na a lino, kaya eklas siya a nággaginanán.

Inyatubeng Di ti Jesus ten Sanedrin

(Mt. 26:57-68; Lu. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:13-14, 19-24)

⁵³ Inyangay di ti Jesus ten bilay nen kapunuwan nen padi hidi. Napisan haud en pinunu hidi nen padi hidi, en pinunu hidi nen banuwan, sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan. ⁵⁴ Ummunud ti Pedro kánni Jesus peru adeyu la en distansiya na. Nagtulos siya ten laguwerta nen bilay nen kapunuwan nen padi hidi, sakay nákpággetnud siya ten magbantay hidi a magindu ten apoy. ⁵⁵ Nadid, en pinunu hidi nen padi hidi, sakay en buu a Sanedrin ay magaryok hidi ti ibintang di kánni Jesus, tánni tehud hidi a dahilan a mangpabunu dikona. Peru awan hidi ti ketan a patunay. ⁵⁶ Makpal a nagpatunay a nagkagi ti kakabuliyán kontra kánni Jesus peru awan bi magkaparehu en kinákkági di.

⁵⁷ Tehud a sangan a nagpatunay a nagkagi ti kona háddi a kakabuliyán kontra kánni Jesus, ⁵⁸ “Nasanig mi a kinagi na a, ‘Rábbaan ku en Templo a ginamet ni tolay. Sakay ten luub nen tállu a aldew ay maggamiták ti bigu a templo a awan magamet ni tolay.’ ” ⁵⁹ Peru awan padi nagkaparehu en kinákkagi di.

⁶⁰ Tummaknág en kapunuwan nen padi hidi ten atubengán di sakay tinanung na ti Jesus, “Ánya makagi muwid ten kinákkagi di a kontra dikomu?” ⁶¹ Peru awan ti kákkagi ti Jesus, awan siya tummábbig. Kaya tinanung siya a ruway nen kapunuwan nen padi hidi, “Siko beman en Cristo, a Anak nen Mapagpala a Diyos?”

⁶² Tummábbig ti Jesus, “Sikán ngani. Ketan moy en Anak nen Tolay a mággetnud ten kawatan nen Makapangyariyan ten atanan. Ketan moy bi siya a dumemát a ked ten panganurin dilanget.” ⁶³ Pinisad nen kapunuwan nen padi hidi en badu na sakay kinagi na, “Awan tamon kailangan i tistiguwid! ⁶⁴ Nasanig moy en kinagi na a siya ay Diyos! Ánya nadid i gustu moyid a gamitán tam dikona?”

Kinagi di a atanan a kailangan a bunuwán siya.

⁶⁵ Sakay sinapulan di dán siya a pahirapan; linoktiban siya nen agum, pinángngássan di sakay sinássuntuk. Pinatukoy di pa ni deya i nangsuntukid dikona, sakay binulbug siya nen mágbantay hidi.

Impamen ni Pedro ti Jesus

(Mt. 26:69-75; Lu. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Nadid, ti Pedro ay ked ten laguwerta dikona dummemát en essa a alipin a bábbi nen kapunuwan nen padi hidi. ⁶⁷ Netan na ti Pedro a magindu ten apoy kaya minalas na siya ti hustu sakay tinanung na, “Awan beman kaguman ka ni Jesus a taga-Nazaret?” ⁶⁸ Peru impamen ni Pedro, kinagi na, “Awanák ti tukoy sakay awan ku maintendiyan i kákkagi-kagiyán muwen.” Lummakad siya sakay ummangay ten lakdangan sakay nagtarakket en manok. ⁶⁹ Netan dámman siya nen bábbi a alipin sakay kinagi na ten tolay hidi a ked haud, “Essa siya ten kákkagumanán hidi ni Jesus!” ⁷⁰ Peru impamen dámman ni Pedro.

Kállipas nen sangan a minutu ay kinagi dámman nen tolay hidi a ked haud kánni Pedro, “Dyan mu dán ipamen a essa ka dikodi, taga-Galilea ka awan beman?”

⁷¹ Kinagi ni Pedro, “Isumpa ku, maski matayák awan ku matenggi i tolayid a iyán!” ⁷² Hustu bi a káttarakket a ruway nen manok. Naala-ala ni Pedro en kinagi ni Jesus dikona a pentállu na siya a ipamen bagu a magtarakket en manok ti pumenduwwa. Kaya nágsasangitán siya ti hustu.

15

Inyangay di ti Jesus kánni Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lu. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Ten kailawan ay pagdaka a nagipun-ipun en pinunu hidi nen padi hidi, en pinunu hidi nen banuwan, en taga-pagtoldu hidi nen Kautusan sakay en agum a kaguman ten Sanedrin. Pinapungu di ti Jesus sakay inyangay di kánni Pilato. ² Káddemát di haud ay tinanung ni Pilato ti Jesus, “Siko beman en Hari nen Judio hidi?”

Tummábbig ti Jesus, “Siko dán i nagkagiyid.”

³ Makpal a imbábbintang en pinunu hidi nen padi hidi kánni Jesus. ⁴ Kaya tinanung siya a ruway ni Pilato, “Bakin awan ka tumábbig? Nasanig mu en kakpal nen ibábbintang di dikomu.” ⁵ Peru awan padi tumatábbig ti Jesus, kaya nagtaka a tarud ti Pilato.

Hinatulan di ti Kamatayan ti Jesus

(Mt. 27:15-26; Lu. 23:13-25; Jn. 18:39-19:16)

⁶ Nadid, kada Piyesta nen Aldew nen Págtalib ay mang-palaya ti Pilato ti essa a piresu. Ni deya en piliyán nen tolay hidi ay siya i palayaán naid. ⁷ Ti panahunid a iyud ay tehud a pumáppiresu a Barrabas en ngaran na. Kaguman siya ten ribeldi hidi sakay nakabunu siya dikona tehud a kaguluwan. ⁸ Namagkaessa en katolayan a ummangay kánni Pilato tánni ikagi di dikona a gamitán na dámman en dati na a gággamitán. ⁹ Tinanung hidi ni Pilato, “Gustu moy beman a palayaán ku en Hari nen Judio hidi?” ¹⁰ Kinagi na iyud gapu tukoy ni Pilato a sumeni la en pinunu hidi nen padi hidi kaya inreklamu di ti Jesus. ¹¹ Peru sinássulsulan nen pinunu hidi nen padi hidi en tolay hidi a ti Barrabas i kagiyán diyid a palayaán na. ¹² Kaya tinanung hidi a ruway ni Pilato, “Ánya i gustu moyid a gamitán ku ti tolayiday a dáddulawán moy a Hari nen Judio hidi?” ¹³ Impákraw nen tolay hidi, “Ipaku siya ten kudas!” ¹⁴ Tinanung dammán hidi ni Pilato, “Bakin, ánya beman i kasalanan naid?” Peru lalu di pa a impákraw

a, “Ipaku siya ten kodus!” ¹⁵ Gustu ni Pilato a pagustuwan en tolay hidi, kaya pinaluwas na ten págpiresuwan ti Barrabas sakay pinahaplit na ti Jesus, káttapos ay inyatád na dikodi para ipaku di ten kodus.

Sinesti nen Sundalu hidi ti Jesus

(Mt. 27:27-31; Jn. 19:2-3)

¹⁶ Nadid, inyangay nen sundalu hidi ti Jesus ten laguw-erta nen palasyu nen gobernador sakay pinaipun di haud en agum hidi a sundalu. ¹⁷ Sinulutan di ti Jesus ti inubi a malayon a alikábkáb. Nangalap hidi ti masaet a lanot sakay ginamet di a kurona sakay insulot di ten ulu na. ¹⁸ Sakay sinesti di siya a sinaluduwan kinagi di, “Mabuhay en Hari nen Judio hidi!” ¹⁹ Pináppakol di siya, linálloktaban sakay sinesti di a linuhudan. ²⁰ Káttapos di siya a sinesti ay ineklas di en inubi a malayon a alikábkáb sakay insulot di en sadili na a badu, sakay inluwas di siya ta ipaku di dán ten kodus.

Impaku Di ti Jesus ten Kudus

(Mt. 27:3-44; Lu. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Nadid, natagbu di ten dilan ti Simon a gubwat ten uma na, taga-Cirene siya a ama de Alejandro ay ti Rufo. Impilit di a pinabáklay dikona en kodus ni Jesus. ²² Inyangay di ti Jesus ten lugar a nginaranan di a Golgota, gustu naid a kagiyán ay “Lugar ni bungu.” ²³ Sakay inátdenan di siya ti alak a tehud a halu a mira, peru awan na ininom. ²⁴ Impaku di siya ten kodus sakay pinaghati-hatiyan di en badu na ten pamamag-itan ni bunutan. ²⁵ Alas nuwebi ten dimadimang dikona impaku di siya ten kodus. ²⁶ Nesulat ten disunu nen kodus en nangakusaan di dikona, “En Hari nen Judio hidi.” ²⁷ Tehud bi hidi a impaku a duwwa a tulisan a kasabay ni Jesus, essa ten kawatan na sakay essa bi ten kawiri na. ²⁸ [Ti

pangyariyid a iyád ay natupad dán en nakasulat ten kasulatan a, “Imbilang di siya ten mágbabonu hidi.”]

²⁹ Ináinsultu siya nen tolay hidi a magtalib sakay magwalingiwág hidi a kinagi di, “Ánya nadid? Siko bali i mangrábbaid ten Templo sakay gamitán mu a ruway ti tállu la a aldew? ³⁰ Iligtas mu benid i sadili muwen! Umugsad ka ti kudusen!”

³¹ Sinesti bi siya nen pinunu hidi nen padi hidi sakay nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan, kinagi di ten balang essa dikodi, “Inligtas na en agum a tolay peru awan na meligtas i sadili naen! ³² Ni ketan tam a umugsad ti kudusen i hari kanen ti Israel ay maniwala kitamon dikona a siya en Cristo!”

Sinesti bi siya nen duwwa a tulisan a kasabay na a nepaku ten kudas.

En Kákkatay ni Jesus

(Mt. 27:45-56; Lu. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Dikona tanghali dán ay nagdiklám en atanan a lugar hanggan ten alas tres ten apon. ³⁴ Dikona alas tres dán ten apon ay pummákraw ti Jesus ti mabegsák, “Eloi, Eloi, Lema Sabachthani?” Gustu naid a kagiyán ay, “Diyos ku, Diyos ku, bakin pinabayanák mu?”

³⁵ Nasanig iyud nen tolay hidi a ked haud kaya kinagi di, “Sanigán moy, dulawán na ti Elias.” ³⁶ Tehud a essa a nagginan a nangalap ti damit a pamunas sakay binisa na iyud ti maapsot a alak. Káttapos ay inyálpet na ten ontok nen tákkán sakay impasápsáp na kánni Jesus. Kinagi na, “Ilingán tam benid ni dumemát ti Elias a mángugsad dikona.” ³⁷ Pummákraw ti Jesus ti mabegsák sakay káttapos ay nabágsot dán en angás na.

³⁸ Sakay napsad ten ditángnga na en mabagál a kortina nen Templo, sapul ten disunu hanggan ten dibábbi.

³⁹ Mágtaknág en pinunu nen sundalu hidi ten atubengán nen kudus. Netan na ni konya a natay ti Jesus kaya kinagi na, “Tarud ngani a Anak nen Diyos i tolayid a iddi!”

⁴⁰ Tehud a mágtan-aw a sangan a bábbi ten adeyu, kaguman de Maria Magdalena, Salome sakay ti Maria a ina de Santiago sakay ti Jose. ⁴¹ Sapul pa ti Galilea ay nákkuyoyug dán hidi kánni Jesus sakay nagserbi hidi dikona. Ked bi haud en agum hidi a bábbi a nákkuyug dikona ti Jerusalem.

En Páglábbáng kánni Jesus

(Mt. 27:57-61; Lu. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Dikona mágga-aapon dán ay dummemat ti Jose a taga-Arimatea. Essa siya a igággalang a miyembru nen Sanedrin, maguray bi siya ten káddemat nen pághari nen Diyos. Nadid gapu aldew tenhud nen pághanda di ten Aldew nen Káimang ay binegsákkán na en isip na a ummangay kánni Pilato para agidán na en bangkay ni Jesus. ⁴⁴ Nagtaka ti Pilato dikona nabareta na a natay dán ti Jesus. Pinadulaw na en pinunu nen sundalu hidi sakay tinanung na ni tatarudan. ⁴⁵ Dikona a matukuyan na ten pinunu a talaga a patay dán siya ay pinayagan na ti Jose a alapán en bangkay ni Jesus.

⁴⁶ Dikona medibábbi ni Jose en bangkay ni Jesus ay binalutan na ten damit a lino a binali na. Káttapos ay inlábbáng na ten kuweba a batu. Impagulung na en dikál a batu a nangtakláb di ten pintuwan nen páglábbángngan.

⁴⁷ Netan de Maria Magdalena sakay ti Maria a ina ni Jose en nánlábbángngan kánni Jesus.

16

Nabiyag a Ruway ti Jesus

(Mt. 28:1-8; Lu. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Nadid, kállipas nen Aldew nen Káimang, de Maria Magdalena, ti Maria a ina ni Santiago sakay ti Salome ay namali hidi ti págpasárrub a idátton di ten bangkay ni Jesus. ² Dikona sumikat en aldew ten Simba ay ummangay hidi ten nánglábbángngan kánni Jesus. ³ Peru mamagtanungan hidi, “Deya wád mángpagulungid ten batu a nakatakáp ten pintuwan nen páglábbángngan?” ⁴ Tunay ti kadikál en batu. Peru dikona tuman-aw hidi ay negulung dán en batu. ⁵ Dikona summáddáp hidi disalad ay nagtaka hidi gapu naketa hidi ti essa a lállaki a nakabadu ti malayon a mapudew a mággetnud ten danág ten kawanan.

⁶ Sakay kinagi nen lállaki, “Dyan kam manteng, aryokán moy ti Jesus a taga-Nazaret, en impaku ten kudus. Awan siya háddi, biniyag siya a ruway nen Diyos! Ilingán moy i nángdáttonan diyen dikona. ⁷ Kaya kammoy dán ibareta moy ten disepulus na hidi lalu kánni Pedro. Kagiyan moy a, ‘Mágdipalongu siya dikomoy ti Galilea. Ketan moy siya haud a kona ten kinagi na dikomoy.’ ”

⁸ Lummuwas hidi ten páglábbángngan sakay nággaginanán hidi a lummakad, magpágpág hidi sakay magulu en isip di. Awan hidi ti ingkagi a ányaman maski kándeaya gapu ten ánteng di.

En Atakdug a Págtapos nen Maganda a Bareta ayun kánni Marcos

Pummeta ti Jesus kánni Maria Magdalena

(Mt. 28:9-10; Jn. 20:11-18)

⁹ [Nadid, dikona a nabiyag a ruway ti Jesus ten kaldiwan nen Simba ay ti Maria Magdalena en purumeru a pinumetaan na. Siya en bábbi a nangibutan ni Jesus ten pittu a dimonyo. ¹⁰ Ummangay siya ten disepulus hidi ni Jesus, dinemáttan na hidi a malungkut sakay

mágsasangitán. Imbareta na dikodi en netan na. ¹¹ Peru awan hidi maniwala dikona kagiyán ni Maria a biyag ti Jesus sakay pummeta dikona.]

Pummeta ti Jesus ten Duwwa a Disepulus

(Lu. 24:13-35)

¹² Káttapos ay pumumeta bi ti Jesus ten duwwa a disepulus a pasiyaan a maglakad a patamu ti baryu, peru iba en idsura ni Jesus tenhud. ¹³ Nagsoli hidi sakay imbareta di ten kakagumanan di hidi en nangyari, peru awan hidi naniwala.

Pummeta ti Jesus ten Sapulu ay ti Essa

(Mt. 28:16-20; Lu. 24:36-49; Jn. 20:19-23; Gamet 1:6-8)

¹⁴ Sakay pummeta ti Jesus ten sapulu ay ti essa a disepulus mentras a kuman hidi. Nagsarantaan na hidi gapu ten awan di pánniwala dikona sakay ten káttug nen ulu di, gapu awan hidi naniwala ten naketa hidi dikona a biyag ngani siya.

¹⁵ Sakay kinagi ni Jesus dikodi, “Angay kam ti buwid a mundu, ipangaral moy en Maganda a Bareta ten atanan a tolay. ¹⁶ En atanan a sumampalataya sakay magpabinyag ay maligtas, peru en awan sumampalataya ay maparusaan. ¹⁷ En sumampalataya hidi ay átdenan ti kapangyariyan a maggamet ti himala: ten pamamagitan nen ngaran ku ay magpalakad hidi ti dimonyo sakay makapagupos ti iba-iba a upos. ¹⁸ Awan hidi maaánya maski ni mangkáppot hidi ti biklat oni makainom ti ilu. Sakay magpiyya en tehud hidi a saket a tupuwan di ten lima di.

En Kássoli ni Jesus Dilanget

(Lu. 24:50-53; Gamet 1:9-11)

¹⁹ Nadid káttapos nen Panginoon a Jesus a nákpág-guron ten disepulus hidi, ay indisunu siya dilanget sakay

nággetnud ten kawanan nen Diyos. ²⁰ Summunud ngani en disepulus na hidi a nangaral ten atanan a lugar. Sakay tinulungan hidi nen Panginoon, pinatunayan na ten tolay hidi a tarud en ipangaral di gapu ten himala hidi a ingkaluub na dikodi.

EN APERET A PÁGTAPOS NEN MAGANDA A BARETA AYUN KÁNNI MARCOS

[(9) Ummangay en bábbi hidi kánni Pedro sakay ten kaguman na hidi, sakay insaysay di en atanan a nakagi dikodi. (10) Káttapos ay inutusan ni Jesus en disepulus na hidi a ipangaral ten atanan a suluk ni munduwiday en banal sakay biyag a awan ti katapusan a bareta nen kaligtasan.]

En Maganda A Bareta Biblia
New Testament in Paranan (RP:prf:Paranan)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Paranan

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789712910227

The New Testament

in Paranan

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-05-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 24 Apr 2018 from source files dated 21 Apr 2018

76c378f1-f720-59ab-9a20-5af27c0463cc